

दंगेखोरांची प्रॉपर्टी विकून नुकसान भरपाई वसूल करणार

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी घेतली नागपुरातील दंगलीची आढावा बैठक

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २२ : मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी शनिवारी नागपुरातील दंगलीचा आढावा घेतला. यावेळी वरिष्ठ अधिकाऱ्यांशी संवाद साधल्यानंतर त्यांनी दंगेखोरांकडून नुकसान भरपाई वसूल करण्याचा निश्चय व्यक्त केला. नागपूर दंगलीत झालेल्या नुकसानीची भरपाई दंगेखोरांकडून केली जाईल. विशेषतः त्यांनी पैसे भरले नाही तर त्यांची प्रॉपर्टी विकून त्याची भरपाई केली जाईल, असे ते म्हणाले. या दंगलीसंबंधी वादग्रस्त पोस्ट करणाऱ्यांना दंगलखोरांसोबत सहआरोपी करण्याचा निर्णयही त्यांनी घेतला आहे.

देवेंद्र फडणवीस म्हणाले, मी आज नागपूरमध्ये घडलेल्या घटनेचा आढावा मी नागपूरच्या वरिष्ठ पोलिस अधिकाऱ्यांकडून घेतला. एकूण घटनाक्रम आणि त्यानंतर केलेली कारवाई या सगळ्या गोष्टींचा हा आढावा होता. मुळातच काही गोष्टी मी सभागृहातही स्पष्ट केल्यात. त्यानुसार, औरंगजेबाची एक प्रतिकात्मक कबर सकाळी जाळण्यात आली. त्यानंतर काही लोकांनी पोलिसांत तक्रार दाखल केली होती. पण त्यानंतर कबर जाळताना पवित्र कुराणमधील

वादग्रस्त पोस्ट करणाऱ्यांना सहआरोपी करणार
 मुख्यमंत्री म्हणाले, एखादा व्यक्ती दंगल करताना दिसतो, दंगेखोरांना मदत करताना दिसतो, त्या सर्वांवर पोलिस कारवाई करतील. यात कुणालाही सोडले जाणार नाही. विशेषतः सोशल मीडियाचे मोठ्या प्रमाणात ट्रॅकिंग करून ज्या लोकांनी ही घटना घडवी किंवा तिचा प्रसार व्हावा म्हणून पोस्ट केल्या, त्या सर्वांना दंगेखोरांसोबतच सहआरोपी केले जाणार आहे. कारण, त्यांनी सोशल मीडियाच्या माध्यमातून ही दंगल भडकवण्यासाठी मदत केली. जवळपास ६८ पोस्टची आतापर्यंत ओळख पटवून डीलिट करण्यात आल्या आहेत. त्यांच्यावर कारवाई झाली आहे. अजून काही पोस्टची माहिती घेणे चालू आहे. अशा प्रकारे ज्या लोकांनी दंगल भडकवण्यासाठी पॉडकास्ट केले, ज्यांनी चुकीच्या पोस्ट टाकून अफवा पसरवून लोकांमध्ये एक पॅनिक तयार केली. अशा सर्व लोकांवर मोठ्या प्रमाणावर कारवाई होईल.

तोडफोड केली, जाळपोळ केली, गाड्या फोडल्या. लोकांवर हल्ले केले. पोलिसांनी ४-५ तासांतच स्थिती नियंत्रणात आणली. त्यासाठी अश्रुधुराच्या नळकांड्या असतील किंवा इतर प्रकारच्या प्रतिबंधात्मक ज्या गोष्टी कराव्या गरज होती त्या सर्व गोष्टींचा वापर पोलिसांनी केला. ते म्हणाले, ज्या लोकांचे नुकसान झाले, काहींच्या गाड्या फुटल्या, काहींच्या अंशतः फुटल्या, त्या सर्वांना येत्या ३-४ दिवसांत नुकसान भरपाई दिली जाईल. आता जे काही

नागपूर हिंसाचारात जखमी झालेल्या इरफान अन्सारीचा मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २२ : नागपूर दंगलीत गंभीर जखमी झालेल्या इरफान अन्सारी नामक व्यक्तीचा शनिवारी उपचारादरम्यान मृत्यू झाला. हा नागपूर दंगलीतील पहिला बळी ठरला आहे. या घटनेत पोलिस अधिकाऱ्यांसह अनेकजण जखमी झालेत.

औरंगजेबाच्या कबरीच्या मुद्यावरून गत १७ मार्च रोजी नागपुरात मोठी दंगल उसळली होती. त्यात मोठी दगडफेक, वाहनांची तोडफोड व जाळपोळ झाली होती. त्यात पोलिसांसह अनेक नागरीक जखमी झाले होते. यात इरफान अन्सारी यांचाही समावेश होता. ते दंगल झालेल्या परिसरात जखमी अवस्थेत आदळले होते. दंगल नियंत्रणात आल्यानंतर त्यांना तातडीने येथील मेयो रुग्णालयात दाखल करण्यात आले होते. तिथे त्यांच्यावर अतिदक्षता विभागात उपचार सुरू होते. अखेर शनिवारी उपचारादरम्यान त्यांची प्राणज्योत मालवली. या मृत्यूमुळे नागपूर दंगलीचे गाँवभाई अजून वाढले आहे. नागपूर दंगलीत २० दुचाकी, ४० चारचाकी व २ क्रेन जाळण्यात आल्या आहेत. या क्रेन उड्डाणपुलाच्या कामासाठी आणण्यात आल्या होत्या. त्या जाळल्यामुळे कंस्ट्रक्शन कंपनीचे जवळपास ७० लाख रुपयांचे नुकसान झाल्याचे सांगण्यात येत आहे. प्रशासनाने नुकसान झालेल्या वाहनास प्रतिवाहन ५० हजार, तर अंशतः नुकसान

अजून दोघांना अटक
 दुसरीकडे, नागपूर पोलिसांनी या दंगलीप्रकरणी आणखी दोघांना अटक केली आहे. गुन्हे शाखेकडून या दोघांचीही कसून चौकशी सुरू आहे. दुसरीकडे, या प्रकरणी अटक करण्यात आलेल्या फहीम खानने जामिनासाठी कोर्टात अर्ज केला आहे. त्याच्या अर्जावर सोमवारी सुनावणी होण्याची शक्यता आहे. डॉसीपी हल्ला व महिला विनयभंगाचे प्रकरण गुन्हे शाखेकडे वर्ग करण्यात आले आहे.

झालेल्या वाहनाला १० हजार रुपयांची भरपाई देण्याची घोषणा केली आहे. नागपूर हिंसाचाराला कारणीभूत ठरलेले व्हिडिओ इतर देशातील आहेत. सायबर पोलिसांना तपासात हिंसाचार भडकवणारे तब्बल १७२ व्हिडिओ सापडले आहेत. बांग्लादेश आणि इतर देशातील व्हड अड्डेसवरून हे व्हिडिओ व्हायरल करण्यात आले. पोलिस त्याचा अधिक तपास करत आहेत. नागपूरच्या दंगलीचा मास्टर माईंड फहीम खानचे मालेगाव कनेक्शन समोर आले आहे.

अलाहाबाद हायकोर्टाच्या निर्णयावर भडकल्या नीलम गोन्हे सर्वोच्च न्यायालयाने हस्तक्षेप करावा

■ महासागर प्रतिनिधी मुंबई, दि. २२ : अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या एका निर्णयावरून नवीन वादाला तोंड फुटले आहे. न्यायालयाने म्हटले होते की, महिलेच्या गुप्तांगाला स्पर्श करणे आणि तिच्या पायजम्याची नाडी ओढणे हा बलात्कार किंवा बलात्काराचा प्रयत्न मानले जाणार नाही. यावर विधान परिषदेच्या उपसभापती डॉ. नीलम गोन्हे यांनी सर्वोच्च न्यायालयाला पत्र लिहिले आहे.

होणाऱ्या परिणामांविषयी चिंता व्यक्त केली असून, लैंगिक गुन्हाविरोधातील कठोर कायद्यांचा हेतू न्यायालयीन निर्णयांमध्ये प्रतिबिंबित व्हावा, यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने हस्तक्षेप करावा, अशी मागणी त्यांनी केली आहे. त्यांनी पुढे म्हटले की, या निकालामुळे लैंगिक अत्याचार पीडितांना मिळणाऱ्या कार्यदेशीर संरक्षणावर परिणाम होईल आणि कायद्याचा धाक राहणार नाही. सर्वोच्च न्यायालयाने याची स्वतःहून दखल घेत उचित निर्णय घेतला

पाहिजे. यामुळे न्यायव्यवस्थेची जबाबदारी अधिक स्पष्ट होत असून, महिलांच्या सुरक्षेसाठी मजबूत कायद्यांची अंमलबजावणी करण्याची गरज अधोरेखित होते. सर्वोच्च न्यायालयाने यामध्ये हस्तक्षेप केल्यास न्यायव्यवस्थेवरील लोकांचा विश्वास अधिक दृढ होईल आणि लैंगिक गुन्हे करणाऱ्यांना योग्य ती शिक्षा मिळेल. १७ मार्चच्या आदेशात, न्यायमूर्ती राम मनोहर मिश्रा म्हणाले की, बलात्काराच्या प्रयत्नाचा आरोप निश्चित करण्यासाठी, सरकारी वकिलांना हे सिद्ध करावे लागेल की खटला केवळ तयारीच्या फलीकडे गेला होता. तयारी आणि प्रत्यक्ष प्रयत्न यांच्यामध्ये आत भरपूर दृढनिश्चय असतो. या प्रकरणात, आरोपी आकाशने पीडितेला नाल्याखाली ओढण्याचा आणि तिचा नाडा तोडण्याचा प्रयत्न केल्याचा आरोप आहे.

वडिलांकडून मुलाची गळा चिरून हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी पुणे, दि. २२ : पुण्यात एका वडिलांनी आपल्या साडेतीन वर्षांच्या मुलाचा गळा चिरून हत्या केली. त्याचा मृतदेह जंगलात फेकून देण्यात आला. नंतर तो एका लॉजमध्ये मद्यपुंढ अवस्थेत आढळला. पोलिसांनी आरोपी वडिलांना अटक केली आहे. चंदन नगर परिसरातील जंगलामुळे मुलाचा मृतदेह सापडला आहे. पोलिसांनी सांगितले की, आरोपीचे नाव माधव टिकेती (३८) आहे. त्याला संशय होता की त्याची पत्नी स्वरूपा हिचे कोणाशी तरी अवैध संबंध आहेत. माधवचे २० मार्च रोजी पत्नीशी भांडण झाले. तो त्याचा धाकटा मुलगा हिमंत याला सोबत घेऊन घराबाहेर पडला होता. पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, माधव आपल्या मुलाला घेऊन जंगलात गेला, जिथे त्याने त्याच्या मुलाचा गळा चिरून खून केला. जेव्हा स्वरूपा अनेक तासांपर्यंत तिच्या पतीशी संपर्क साधू शकली नाही, तेव्हा तिने चंदन नगर पोलिस ठाण्यात तिचा पती आणि मुलगा बेपत्ता झाल्याची तक्रार दाखल केली.

शिवशाही बसला लागली आग

■ महासागर प्रतिनिधी, अमरावती, दि. २२ : यवतमाळ येथे जात असलेल्या शिवशाही बसला बडनेरा ते यवतमाळ मार्गावर माहुली चोर गावानजीक अचानक आग लागली.शनिवारी दुपारी ३.३० वाजताच्या सुमारास ही घटना घडली. बसमधून तीन जण प्रवास करीत होते. सुदैवाने या घटनेत कोणतीही जीवितहानी झाली नाही. अमरावती आगाराची शिवशाही बस माहुली चोर या गावानजीक पोहचली असताना बसच्या केबिनमधून धूर येण्यास सुरुवात झाली. बसचालकाने प्रसंगवाधान राखून रस्त्याच्या कडेला बस थांबवली.

वाशिंम जिल्हा वैनगंगा-पैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्प समावेश संघर्ष समितीचे अध्यक्ष जलयोध्दा मा.श्री हरिष सारडा

वाढदिवसाच्या शुभेच्छा

* शुभेच्छुक *

वाशिंम जिल्हा वैनगंगा-पैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्प समावेश संघर्ष समिती

तुमची स्मार्ट चाल तुमच्या आनंदी भविष्याला सुरक्षित करू शकते

एलआयसीच्या निवेश प्लस या युनिट लिंकड इन्श्युरन्स प्लॅन मध्ये एक वेळच्या पेमेंटसह आजच गुंतवणूक करा

UIN: 512L317V02 | Plan No: 749

✓ जीवन जोखीम संरक्षण आणि आपल्या आवडीच्या 4 फंडांमध्ये गुंतविलेल्या कॉर्पस वाढीचा फायदा
 ग्रोथ फंड | बॅलन्सड फंड | सेक्युरिड फंड | बॉन्ड फंड

✓ विमा रकमेचा प्रकार आणि गुंतवणूक फंड निवडण्याची लवचिकता ✓ हमीपूर्वक वृद्धी उपलब्ध
 ✓ पॉलिसी 5 वर्षांनंतर खंडित शुल्काशिवाय सरेंडर केली जाऊ शकते

एक नॉन-पार, लिंकड, जीवन, वैयक्तिक बचत योजना

आमचा व्हाट्सअप नं. 8976862090 अधिक माहितीसाठी तुमच्या एजंट/जवळची एलआयसीची शाखा यांच्याशी संपर्क साधा किंवा 56767474 वर तुमच्या शहराचे नाव एसएमएस करा

एलआयसी मोबाईल ॲप डाऊनलोड करा LIC ॲप स्टोर व Google Play स्टोर वर
 वेब या: www.lifeline.in कॉल सेंटर सेवा 1800 222 6827 6827

आम्हाला फॉलो करा: LIC India Forever IRDAI Regn No.: 512

LIC भारतीय आयुर्विमा महामंडळ भारतीय जीवन बीमा निगम LIFE INSURANCE CORPORATION OF INDIA

प्रत्येक क्षणी तुमच्या सोबत

ग्राम फोन कॉलस आणि बनावट/कल्ल्या ऑनलाईनपुनर्वाचन राखू. आयआरडीएआय किंवा त्याचे अधिकारी विमा पॉलिसीजची विक्री, सेलस जाहीर करणे किंवा प्रिमियमची गुंतवणूक, रकमा परत करणे यासारख्या विमा व्यवसायाशी संबंधित कोणत्याही कामकाजात सहभाग घेत नाहीत, जेव्हा प्रकाशचे टुपचनी येणाऱ्या पॉलिसीधारकांनी अथवा संभाव्य ग्राहकांनी पॉलिसीकडे तक्रार नोंदवली. कृपया विक्रीचा व्यवहार पूर्ण करण्यातुनी अधिक माहितीसाठी तसेच जोखमीचे टाक, नियम व अटी यासंबंधीच्या माहितीसाठी, विक्री माहितीयुक्तिका काळजीपूर्वक वाचा.

लिंकड इन्श्युरन्स प्रॉग्रॅमट्स हे परंपरागत इन्श्युरन्स प्रॉग्रॅमट्स पेक्षा वेगळे असतात आणि हे जोखिम घटकांच्या अंमल असतात. लिंकड इन्श्युरन्स पॉलिसीज मध्ये भरण्यात येणारे प्रिमियम हे बाजारपेठेतील पांढरले आणि जाहीरीच्या उपलब्ध असणारा निदेशांक यांच्याशी संबंधित गुंतवणूकीच्या जोखमीच्या अधीन असतात. फंडाची कामगिरी आणि पांढरली बाजारपेठ/जाहीरीच्या उपलब्ध असणारा निदेशांक यांच्यावर परिणाम करणारे घटक यांच्या आधारे युनिट्सचा एमएफडी कमी जास्त होऊ शकतो आणि विमाधारक व्यक्ती ही त्याच्या/तिच्या निर्णयासाठी स्वतःच जबाबदार असते. लादाक इन्श्युरन्स कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया हे केवळ लादाक इन्श्युरन्स कंपनीचे नाव आहे आणि निवेश प्लस हे केवळ संलग्न इन्श्युरन्स कॉन्ट्रॅक्टचे नाव आहे आणि त्यातून कॉन्ट्रॅक्टची गुणवत्ता, राखाच्या परिस्थितीत संपादन किंवा परतावे या गोष्टी कोणत्याही प्रकारे सूचित होत नाहीत. कुणाम तुम्हे विमा एजंट किंवा माध्यस्थ किंवा इन्श्युरन्स कंपनीने दिलेले पॉलिसी डॉक्युमेंट यांच्यामधून संबंधित जोखमी आणि लागू होणारे मार यांची माहिती द्या. या कॉन्ट्रॅक्ट अंतर्गत देक करण्यात येणारे वेळेवेळेकडे फंडस ही फक्त फंडाची नावे आहेत आणि ती कोणत्याही प्रकारे या प्लॅनची गुणवत्ता, त्यांच्या भविष्याकालातील संपादन आणि परतावे सूचित करीत नाहीत.

महत्त्वाचे

'मला आवडलेले पुस्तक'

स्पर्धेत डॉ. मंजुश्री नेव्हल प्रथम

नाशिक । यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठातील कुसुमाग्रज अध्यासनातर्फे मराठी भाषा संवर्धन पंथरवाड्यानिमित्त विद्यापीठ सहकाऱ्यांसाठी 'सन २०२४ सालातील मला आवडलेले पुस्तक' या विषयावर निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या स्पर्धेत बहुविद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखेच्या शैक्षणिक संयोजक डॉ. मंजुश्री श्रीपाद नेव्हल यांनी प्रथम क्रमांक मिळविला. त्यांनी 'प्रेरणादायी प्रवास एका

हिरोचा-ओ. पी. मुंजाल यांच्या आयुष्यातून शिकण्यासारखे...' या श्रीमती प्रिया कुमार लिखित व पराग पोतदार अनुवादित पुस्तकावर निबंध लिहिला होता. स्पर्धेतील निबंधांचे परीक्षण प्रा. विजयकुमार पाईकराव यांनी केले. विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रा. संजीव सोनवणे यांच्या हस्ते डॉ. नेव्हल यांचा डॉ.तारा भवाळकर लिखित 'सीतायन' हे पुस्तक भेट देऊन सत्कार करण्यात आला. यावेळी कुसुमाग्रज अध्यासनाचे प्रमुख डॉ. दिलीप घोंडगे, निरंतर शिक्षण विद्याशाखाचे संचालक डॉ. जयदीप निकम यांची प्रमुख उपस्थिती होती.

हिंदू समाजातर्फे देवळाली पोलीस स्टेशनला निवेदन

देवळाली कॅम्प । महाराष्ट्र पोलिसांनी राज्यात कायदा आणि सुव्यवस्था राखण्यासाठी घेतलेल्या उपाय योजनांना पाठिंबा दर्शवत हिंदू समाजाच्या वतीने देवळाली कॅम्प पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक संजय पिसे यांना निवेदन

सादर करण्यात आले. हे निवेदन सरपंच परिषदेचे ग्रामीण जिल्हाध्यक्ष सरपंच ज्ञानेश्वर शिंदे, तानाजी आरोटे, कविता पाळदे, सुवर्णा सोनवणे, भाऊसाहेब आहरे, गौरव गायकवाड, नामदेव दिवे, संदीप बोडके, विशाल माळी, शुभम डेसिंगे आदी कार्यकर्त्यांच्या वतीने देण्यात आले. २०२५ मध्ये घडलेल्या विविध घटनांचा संदर्भ देत, हिंदू समाजाच्या धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रमांना प्रशासनाने सहकार्य करावे, तसेच कोणत्याही सामाजिक गटावर अन्याय होऊ नये, अशी प्रमुख मागणी या निवेदनात करण्यात आली आहे. हिंदू समाजाच्या विविध प्रतिनिधींनी महाराष्ट्र पोलिसांच्या कार्यक्षमतेचे कौतुक करत शांतता व सुव्यवस्था राखण्यासाठी पोलिसांना पाठिंबा असल्याचे सांगितले.

वाल्मिकी नवयुवक संघाचे विभागीय आयुक्तांना निवेदन

नाशिक । अखिल भारतीय वाल्मिकी नवयुवक संघ नाशिक शहर संघटनेच्या वतीने राष्ट्रीय अध्यक्ष महेशकुमारजी ढकोलिया यांच्या अध्यक्षतेखाली संघटनेच्या शिष्टमंडळाने मालेगाव येथील झालेली अन्यायकारक घटना घटनेच्या विरोधात तसेच संबंधित व्यक्ती यांच्यावर कठोर कारवाई करण्यात यावी यासंदर्भात विभागीय महसूल आयुक्त यांना निवेदन देण्यात आले. यावेळी प्रदेशाध्यक्ष राजेंद्र बागडे, नाशिक जिल्हाध्यक्ष सुरेंद्र मेहरोलिया, महिला आघाडी उपाध्यक्ष चित्रा सोनवणे, कार्याध्यक्ष राकेश सौदे, विद्या केंद्रे, नाशिक महानगरप्रमुख राहुल चटोले, महानगर कार्याध्यक्ष रॉनी लव्हेरी, महानगर महासचिव तुषार ढकोलिया, संघटनेचे कार्यकारी कमिटी निलेश राठोड, दीपक सोदे, संजय भवार, आनंद राठोड निखिल पारचे, राकेश बेव्हाचे, तरुण पारचे, विकी विशाल, ओझर रामभाई, गवंडर भीमाशेट चंद्रमोरे, मुकेश राठोड, संघटनेचे पदाधिकारी यांनी उपस्थित राहून विभागीय आयुक्त यांच्याकडे या संदर्भात निवेदन सादर केले.

जिल्ह्यात १ एप्रिलपर्यंत शस्त्र व जमावबंदी आदेश

नाशिक । जिल्ह्यातील कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राखण्यासाठी अपर जिल्हादंडाधिकारी राजेंद्र वाघ यांनी मुंबई पोलिस अधिनियम १९५१ चे कलम ३० (१) (२) अन्वये नाशिक ग्रामीण जिल्हा (पोलीस उपायुक्त नाशिक शहर यांची हद्द व्याळून) कार्यक्षेत्रात १८ मार्च २०२५ रोजी मध्यरात्रीपासून ते १ एप्रिल २०२५ रोजी रात्री २४.०० वाजेपर्यंत शस्त्र व जमावबंदी आदेश जारी केला आहे. सदरचे आदेश लनकार्य, मिरवणुका, तालुका आठवडे बाजार किंवा प्रेतायात्रेच्या जमावास लागू राहणार नाहीत. तसेच हा आदेश पोलीस अधिकारी, कामावर असलेल्या इतर शासकीय अधिकारी, कर्मचारी यांना तसेच सभा अगर मिरवणुका काढण्यास रितसर परवानगी घेतली असलेल्या व्यक्तींना लागू नाही, असे आदेशात नमूद केले आहे.

महाराष्ट्र

आवडीच्या क्षेत्रात कौशल्य साध्य करावे: कानिटकर

आरोग्य विद्यापीठाचा अनोखा उपक्रम । कुलगुरूंनी साधला विद्यार्थ्यांशी संवाद

सोलापूर । यशस्वी होण्यासाठी प्रत्येकाने आपल्या आवडीच्या क्षेत्रात कौशल्य साध्य करून शिक्षण घ्यावे, असे प्रतिपादन आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या कुलगुरू लेफ्टनन्ट जनरल माधुरी कानिटकर (निवृत्त) यांनी केले. विद्यापीठातर्फे सोलापूर येथे अश्विनी सरल वैद्यकीय महाविद्यालय, रुग्णालय आणि संशोधन केंद्रात 'कुलगुरु कट्टा' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यावेळी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना त्या बोलत होत्या.

यावेळी कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी कुलगुरू कानिटकर होत्या. सवमेत प्रति-कुलगुरू डॉ. मिलिंद निकुंभ, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. सचिन मुंजरे, वैद्यकीय विद्याशाखेचे अधिष्ठाता डॉ. विठ्ठल धडके, कुलसचिव डॉ. राजेंद्र बंगाळ, परीक्षा नियंत्रक डॉ. संदीप कडू, अश्विनी सरल वैद्यकीय महाविद्यालयाचे अधिष्ठाता डॉ. सुहास कुलकर्णी, विद्यार्थी कल्याण विभागाचे संचालक डॉ. देवेंद्र पाटील, उपकुलसचिव एन.व्ही. कळसकर व्यासपीठावर उपस्थित होते. यावेळी कुलगुरू कानिटकर यांनी सांगितले की, स्वयंपूर्ण शिक्षणाकडे विद्यार्थ्यांनी अधिक लक्ष केंद्रित केले पाहिजे. गुणवत्ता व विकासाचा पाया भक्कम करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी प्रयत्नशील राहणे गरजेचे आहे.

संशोधन आणि नवीन कल्पनांचा प्रत्यक्ष वापर होण्यासाठी विविध उपक्रम विद्यापीठाकडून सुरू करण्यात आले आहेत. त्याचा उपयोग विद्यार्थ्यांनी करावा. क्रीडा व कला क्षेत्रातही आरोग्य शिक्षणातील विद्यार्थ्यांची संख्या वाढण्यासाठी महाविद्यालयांनी प्रोत्साहित करणे गरजेचे आहे. नवीन शिक्षण पध्दतीत निर्देशित केलेल्या कृती अंमलबिण्यासाठी शिक्षकांनी व तज्ज्ञांनी पुढाकार घेऊन काम करणे गरजेचे आहे. आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नावलोकिंक मिळविण्यासाठी जिद्द व शिस्त प्रत्येकाने कायम ठेवावी असे त्यांनी सांगितले.

प्रति-कुलगुरू डॉ. मिलिंद निकुंभ यांनी सांगितले की, आरोग्य क्षेत्रात सर्व विद्याशाखांच्या विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या समान संधी आहेत.

गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार

आंतरराष्ट्रीय सार्क स्पर्धेकरीता निवड झालेली तसेच ३८ वा आतंरविद्यापीठ राष्ट्रीय युवा महोत्सव 'उत्सव-२०२५' मध्ये कलासिकल इन्स्ट्रुमेंट प्रकारात प्रथम पारितोषिक प्राप्त विद्यार्थ्यांनी कु. गुंजन शिरभाते तसेच असोसिएशन ऑफ इंडियन युनिव्हर्सिटीच्या राष्ट्रीय बुध्दीबळ स्पर्धेत निवड झालेली कु. इश्वरी गानबोटे व विद्यापीठाचे प्रतिनिधित्व केलेली कु. तितिक्षा देशमुख यांचा मा. कुलगुरू महोदया यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला.

कौशल्य गुण विकसित करून त्यात निपुणता मिळवणे आवश्यक आहे त्यासाठी प्रत्येकाने प्रयत्नशील राहणे गरजेचे आहे असे त्यांनी सांगितले. कुलसचिव डॉ. राजेंद्र बंगाळ यांनी सांगितले की, कुलगुरू यांचा विद्यार्थ्यांशी मुक्त संवाद हा अभिनव उपक्रम आहे. आपल्या शैक्षणिक समस्यांवर उपाय शोधण्यासाठी सुरू

उपस्थितांचे आभार डॉ. देवेंद्र पाटील मानले. कार्यक्रमाच्या प्रारंभी सहायक कुलसचिव संदीप राठोड यांनी विद्यापीठाच्या समर इंटर्नशिप प्रोग्राम विषयी माहिती दिली तसेच मेटल प्रिपेरेशन फॉर कॉन्स्ट्रक्शन विषयावर श्रीमती मानसी हिरे यांनी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमास विद्यापीठाच्या प्राधिकरण सदस्य डॉ. दत्ता पाटील, विधी अधिकारी अॅड. संदीप कुलकर्णी, विविध महाविद्यालयांचे प्राचार्य, शिक्षक मोठया संख्येने उपस्थित होते. या कार्यक्रमासाठी अविनाश सोनवणे, अर्जुन नागलोथ, कृष्णा भवर, सोहम वानरे यांनी परिश्रम घेतले. या कार्यक्रमात विविध महाविद्यालयातील पाचशे पेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष सहभाग घेतला होता.

चतुर्थ चरण चाचणी शिबिर संपन्न

एकलहरे । चतुर्थ चरण चाचणी शिबिर नाशिक कार्यालयात मोठे उत्साहात संपन्न झाले. महाराष्ट्र राज्य भारत स्काऊट्स आणि गाईड कार्याला मार्फत नाशिक जिल्हा कार्यालय येथे राज्यस्तरीय चतुर्थ चरण चाचणी शिबिराचे कब विद्यार्थ्यांसाठी आयोजन करण्यात आले होते.

या चाचणी शिबिरात नाशिक जिल्ह्यातील शिबिरप्रमुख तथा मुंबई राज्य कार्यालय अधीक्षक संतोष दुसाने यांच्या नेतृत्वाखाली नासिक जिल्हा संघटक श्रीनिवास मुरकुटे, कब मास्टर बापू चतुर, गणेश गांगोडे यांनी सहाय्यक शिबिरप्रमुख म्हणून काम पाहिले. या चाचणी शिबिरात जिल्ह्यातील १२ शाळा मधील १०६ कब विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता.

एस.जी. पब्लिक स्कूल प्राथमिक विभाग सिन्नर, अभिनव बालविकास मंदिर उत्तम नगर, प्राथमिक विद्यालय उंटवाडी, बालशिक्षण मंदिर गोरेंमर लेन, अभिनव बालविकास मंदिर गंगापूर रोड, सागरमल मोदी प्राथमिक शिक्षण नाशिक, डे केअर सेंटर प्राथमिक शाळा, इंदिरानगर, बालविद्या मंदिर सीबीएस नाशिक, वाघ गुरुजी बाल शिक्षण मंदिर गंगापूर रोड, रचना प्राथमिक विद्यालय नाशिक आदी शाळांमधील १०६ कब विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. राज्यस्तरीय चतुर्थचरण चाचणी शिबिरात कबमधील अभ्यासक्रमावर आधारित लेखी, तोंडी प्रात्यक्षिक घेण्यात आले. सायंकाळी शेकोटी कार्यक्रमात सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

विद्यार्थ्यांसाठी अल्पोहार व जेवणाची व्यवस्था करण्यात आली होती. परीक्षक म्हणून बापू चतुर, गणेश गांगोडे, संजय चौरे, स्मिता गायकवाड यांनी काम पाहिले. समारोप प्रसंगी सहज योग ध्यान केंद्र नाशिक यांनी मेडिटेशन प्रात्यक्षिक करून ध्यान धारणेची माहिती विद्यार्थ्यांना दिली. या कार्यक्रमाप्रसंगी नाशिक जिल्हा गाईड संघटक श्रीमती कविता वाघ उपस्थित होत्या. राज्यस्तरीय चतुर्थ चरण चाचणी शिबिरासाठी कविता पाटील, सोनू बोरसे, भोजराज वनिता, आनंद जगताप, खंडू आरगडे, थोरात आर्यन कार्यालयातील सर्व कर्मचारी यांनी शिबिरा यशस्वीतेसाठी सहकार्य केले.

एसएमबीटीत एकाच दिवसांत दोन क्लिष्ट तावी शस्त्रक्रिया यशस्वी

जगप्रसिद्ध कार्डीओलॉजिस्ट प्रा. यान कोवाच यांच्याकडून तासाभरात दोन शस्त्रक्रिया पूर्ण

नाशिक । हृदय आजारामुळे श्वसनाच्या त्रासाने अतिशय गंभीर अवस्थेत असलेल्या दोन रुग्णांवर एसएमबीटी हॉस्पिटलच्या हार्ट इन्स्टिट्यूटमध्ये क्लिष्ट तावी शस्त्रक्रिया यशस्वी करण्यात आली. जगप्रसिद्ध इंटरव्हेन्शनल कार्डिओलॉजिस्ट प्रा. यान कोवाच यांच्या उपस्थितीत या दोन्ही शस्त्रक्रिया झाल्या. एका तावी शस्त्रक्रियेसाठी किमान दीड तासांचा कालावधी लागतो मात्र, एसएमबीटीच्या अत्याधुनिक कॅथलॅबमध्ये अनुभवी आणि कुशल वैद्यकीय टीमच्या सहकार्याने दोन्ही शस्त्रक्रिया अवघ्या तासाभरात पार पडल्या. दोन्हीही रुग्ण सुखरूप असून लवकरच त्यांना रुग्णालयातून डिस्चार्ज दिला जाणार असल्याची माहिती हृदयविकार तज्ञ डॉ गौरव वर्मा यांनी दिली. अधिक माहिती अशी की, जगप्रसिद्ध इंटरव्हेन्शनल कार्डिओलॉजिस्ट डॉ. यान हे एसएमबीटी हॉस्पिटलमध्ये रिविचारी विशेष भेटीसाठी आले होते. त्यांच्या उपस्थितीत हृदयविकारातील अद्यावत उपचार प्रणाली असलेली तावी शस्त्रक्रिया दोन रुग्णांवर यशस्वी करण्यात आल्या. जेव्हा येथील सोयीसुविधा त्यांनी पहिल्या आणि तावीसह येथील इतर शस्त्रक्रियांचा खर्च त्यांना सांगितला, तेव्हा ते आवाकच झाले. एवढ्या कमी खर्चात उपचार होत असल्याने त्यांनी सर्वसामान्यांसाठी एसएमबीटी हॉस्पिटलची आरोग्यसेवा वाखणाण्याजोगी असल्याचे म्हटले. अतिशय आदर्शवत असे हे मांडिल असून ग्रामीण भागात एवढे अद्यावत उपचार होत असतील असा मला पहिल्यांदाच जाणवले. येथील सोयीसुविधा, अद्यावत

एसएमबीटीत ५० टक्के सवलतीत तावी शस्त्रक्रिया

एसएमबीटीचा हृदयविकार विभाग हा महाराष्ट्रातील सर्वात अद्यावत हृदयविकार विभाग आहे. गेल्या अनेक वर्षांपासून याठिकाणी मोठे काम होत आहे. यावर्षी २०२५-२६ मध्ये तावी शस्त्रक्रियांसाठी ५० टक्के सवलत दिली जात आहे. दिल्ली, मुंबई व पुणे सारख्या रुग्णालयापेक्षाही याठिकाणी उपचार खर्च हा ५० टक्के कमी आहे. उपचार कमी खर्चात करत असताना कुठल्याही प्रकारे रुग्णांच्या उपचारांचा दर्जा, गुणवत्ता यात तडजोड केली जात नाही. तसेच तावीसाठी वापरला जाणारा ईडीजीनस वॉल्व्ह व त्याची गुणवत्ता खूप चांगली असून रुग्ण बरे होण्याचा दर अधिक आहे.

- डॉ. गौरव वर्मा, संचालक, एसएमबीटी हार्ट इन्स्टिट्यूट

साधनसामुग्री आणि अत्याधुनिकतेची धरलेली कास यामुळे भारतातील भेट फलदायी ठरल्याचे त्यांनी सांगितले. याप्रसंगी, अधिष्ठाता डॉ मीनल मोहगावकर, हार्ट इन्स्टिट्यूटचे संचालक व हृदयविकारतज्ञ डॉ गौरव वर्मा, डॉ विद्युतकुमार सिन्हा, सीओओ सचिन बोरसे यांच्यासह मान्यवर उपस्थित होते. महाराष्ट्रात सर्वात अद्यावत तावी शस्त्रक्रिया एसएमबीटी हॉस्पिटलमध्ये सातत्याने होत आहेत. तावी झालेल्या रुग्णांचा बरे होण्याचा दर सर्वाधिक

असल्याची माहिती घेऊन आपण एसएमबीटीत आल्याचे प्रा. यान म्हणाले. युरोपमध्ये तावी शस्त्रक्रिया करण्यासाठी रुग्णांमध्ये जनजागृती असल्यामुळे कल अधिक आहे परिणामी वेटिंगवर अनेक रुग्ण ठेवावे लागतात. भारतात ग्रामीण भागातदेखील एवढ्या अद्यावत उपचार सुविधा उपलब्ध होत असतील तर येणाऱ्या काळात उल्लेखनीय काम एसएमबीटीसारख्या हॉस्पिटलकडून होणार असल्याचे प्रा. कोवाच म्हणाले. प्रारंभी,

तावी शस्त्रक्रिया म्हणजे काय?

ओपन हार्ट सर्जरीला तावी शस्त्रक्रिया पर्याय आहे. ही अत्याधुनिक व्हॉल्व्ह रिसेसमेंटची शस्त्रक्रिया आहे. रुग्णाच्या मांडीतून एक सुई टाकून कॅथेटरच्या साहाय्याने रक्तवाहिनीद्वारे खराब झडपेच्या जागेवर कृत्रिम झडप बसवली जाते. ग्रामीण भागातील अत्याधुनिक सुविधा पाहून आवाक ग्रामीण भागात हॉस्पिटल असले तरी कनेक्टीव्हटी या हायवेमुळे (समृद्धी महामार्ग) वाढली आहे. अन्जिओप्लाफी, अंजिओप्लास्टी, बायपास, डिवाइडस क्लोजर अशा प्रकारच्या जागतिक दर्जाच्या सुविधा याठिकाणी मोफत उपलब्ध आहेत. ग्रामीण भागात एवढ्या चांगल्या प्रकारे असलेले कार्य खरच प्रेरणादायी आणि प्रशंसात्मक आहे. पैशांच्या किंवा बिलाच्या अभावी रुग्ण रुग्णालयातून परत जाऊ नये हा हॉस्पिटलचा उद्देश अभिमानास्पद आहे.

- प्रा. यान कोवाच, जगप्रसिद्ध कार्डीओलॉजिस्ट

एसएमबीटी हॉस्पिटलच्या वतीने प्रा. यान कोवाच यांचे भारतीय परंपरेनुसार औक्षण करण्यात आले त्यानंतर पुष्पांमाला घालून त्यांचे हॉस्पिटलच्या डॉक्टरांनी स्वागत केले. दरम्यान, हॉस्पिटलमधील विविध विभाग पाहिले प्रत्येक विभागात असलेली रुग्णांची गर्दी पाहून याठिकाणी हॉस्पिटल कीर्ती गरजेचे होते यांचे उत्तर मिळाल्याचे प्रा. कोवाच म्हणाले. हॉस्पिटलच्या कॉन्फरन्स हॉलमध्ये अधिष्ठाता डॉ. मीनल मोहगावकर, सीओओ सचिन बोरसे, एसएमबीटी हार्ट इन्स्टिट्यूटचे संचालक आणि प्रख्यात हृदयतज्ज्ञ डॉ. गौरव वर्मा, हृदयविकार शस्त्रक्रिया विभागप्रमुख विद्युतकुमार सिन्हा, डॉ रिंडा, डॉ ऋषिकेश तामसेकर, डॉ स्नेहल नील, डॉ सलमान अहमद, डॉ प्रशांत पवार यांच्यासह आणि कार्डियाक टीमसोबत संवाद साधला. येथील वातावरण, सोयीसुविधा व उपचारांमधील अत्याधुनिकता यामुळे भारतात यापुढे आले की, एसएमबीटी हॉस्पिटलला यायला नक्की आवडेल असेही प्रा. यान म्हणाले. आधुनिक हृदयरोग उपचार

पद्धती, इंटरव्हेन्शनल कार्डिओलॉजी क्षेत्रातील नव्या संधी आणि तावी प्रक्रियेचे जागतिक महत्त्व यावर मार्गदर्शन करत असताना आंतरराष्ट्रीय करार करण्याबाबत प्रयत्न केले जातील. नव-नवे तंत्रज्ञान, माहितीची देवान-धेवान आणि प्रत्यक्ष याठिकाणी हॉस्पिटल कीर्ती गरजेचे होते यांचे होणार असल्याचे अधिष्ठाता डॉ मीनल मोहगावकर यांनी सांगितले. प्रा. यान कोवाच यांच्या एसएमबीटी हॉस्पिटलमधील भेटीनंतर सायंकाळी नाशिक शहरातील हृदयविकार तज्ञांसाठी विशेष सीएमईचे आयोजन करण्यात आले होते. याप्रसंगी शहरासह पंचक्रोशीतील ५० ते ६० हृदयविकार तज्ञ व हृदयविकार शस्त्रक्रिया तज्ञ व फिजिशियन्स उपस्थित होते. अद्यावत तंत्रज्ञानाने काळानुसार उपचारप्रक्रियांत बदल करणे क्रमप्राप्त होत चालले असून एसएमबीटीने उपलब्ध करून दिलेल्या व्यासपीठामुळे झालत पर पडत असल्याच्या प्रतिक्रिया उपस्थितांनी दिल्या.

➤ महत्त्वाचे

सिडकोमध्ये सांडपाणी

समस्या गंभीर; नागरिक त्रस्त

सिडको । सावतागर परिसरात पाण्याचा अपच्यय होत नसला तरी, ड्रेनेज चेंबरमधून सांडपाणी रस्त्यावर पसरत आहे. त्यामुळे दुर्गंधी, आरोग्याच्या तक्रारी आणि अस्वच्छतेच्या समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे. सन १९८५ मध्ये सिडको प्रशासनाने १५० मिमी व्यासाची सिवेज लाईन टाकली होती. मात्र, त्यानंतरच्या काही दशकांत सिडको परिसरातील लोकसंख्या झपाट्याने वाढली. जुन्या सिवेज लाईनची क्षमता कमी असल्याने ती वारंवार तुंबते, परिणामी चेंबरमधून सांडपाणी रस्त्यावर येते. समस्यावर कायमस्वरूपी तोडगा काढण्यासाठी मनपाचे ३०० मिमी व्यासाची नवीन सिवेज लाईन टाकणे आवश्यक आहे, असे उबाठा उपनेते सुधाकर बडगुजर यांनी सांगितले. नवीन सिवेज लाईन बसवल्यास सांडपाणी व्यवस्थापन सुधारेल आणि वारंवार होणाऱ्या चोकअपवर होणारा खर्च वाचेल, असे त्यांनी स्पष्ट केले. या समस्यांच्या तातडीने सोडवणुकीसाठी स्थानिक नागरिक आणि सामाजिक कार्यकर्त्यांनी महापालिकेकडे मागणी केली आहे. प्रशासनाने त्वरित पावले उचलली नाही.

रंगपंचमीनिमित्त त्र्यंबकेश्वर येथे मल्लखांब प्रात्यक्षिक

नाशिक । तीर्थक्षेत्र त्र्यंबकेश्वर येथे

रंगोत्सवा निमित्त मल्लखांब या मराठमोळ्या भारतीय खेळाची सुंदर प्रात्यक्षिके सादर करण्यात आली. रंगोत्सवा निमित्त तब्बल २२ वर्षांनंतर तीर्थक्षेत्र त्र्यंबकेश्वर येथे ही प्रथा पुन्हा सुरू करण्यात आली आहे. या उपक्रमामध्ये नाशिकच्या यशवंत व्यायामशाळेच्या खेळाडूंनी सहभाग घेऊन अतिशय उत्तम प्रात्यक्षिके सादर केली. यावेळी त्र्यंबकेश्वर येथील नवीन खेळाडूंनी देखील सहभाग घेऊन उत्तम प्रात्यक्षिके सादर केली. त्र्यंबकेश्वर येथील राजा शिव छत्रपती व्यायामशाळेचे प्रमुख विष्णुपंत गाजेरे आणि डॉ सत्यप्रिय शुक्ल यांच्या प्रमुख पुढाकार आणि मार्गदर्शनाखाली हा सुंदर उपक्रम उत्तम प्रकारे पार पडला. प्रात्यक्षिके सादर करणाऱ्या मल्ल खांब पट्टेना प्रमुख मार्गदर्शक यशवंत जाधव यांच्या मार्गदर्शनाखाली राजू गांगुर्डे, मिथिला पैठणकर, तनया गायधनी (दीक्षित), ऋषिकेश ठाकरू, पंकज कडलग यांनी मार्गदर्शन केले. या महत्वाच्या उपक्रमामासाठी यशवंत व्यायामशाळाेचे अध्यक्ष दीपक पाटील यांचे सहकार्य लाभले. पाटील हे स्वतः मल्लखांब या खेळाचे राष्ट्रीय आणि अखिल भारतीय आंतर विद्या पीठ स्पर्धेमध्ये सुवर्णपदक प्राप्त केलेले खेळाडू आहेत. या उपक्रमामासाठी माजी मल्लखांब खेळाडू अभिषेक कोकणे यांनी उत्तम व्यवस्थापन केले.

उंटवाडी येथील प्राथमिक

शाळेत 'जल दिन' कार्यक्रम

एकलहरे । नाशिक एज्युकेशन सोसायटीचे प्राथमिक विद्यालय उंटवाडी शाळेत जागतिक जल दिन कार्यक्रम साजरा करण्यात आला. जल दिनानिमित्त चौथीच्या विद्यार्थ्यांची बालसभा

घेण्यात आली. शाळेच्या मुख्याध्यापिका सुरेखा बोरसे यांच्या मार्गदर्शनाने हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. शिक्षिका नेहा बोडवडे यांनी कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती पूजन व पाणी कलश पूजन करून केली. पाण्याचे महत्व, पाणी संवर्धन, पाण्याचे फायदे, पाणी प्रदूषण अशा विविध विषयांवर यशश्री देशमुख, मयूर जोहरे, रुद्र गवारे, मितल सूर्यवंशी, स्वरा गुंजाळ, श्रावणी सोनवणे, वेदिका माळी, अतिपा चौधरी, हर्षदा राठोड या विद्यार्थ्यांनी पथनाट्यातून माहिती सांगितली. सिडको परिसरातून जलदंडी काढण्यात आली. पाणी बचत विषयी विविध चोपणा देण्यात आल्या. हेडगेवार, त्रिभुती चौकांमध्ये पाणी बचत विषयी 'पथनाट्य' सादर करण्यात आले. नेहा बोडवडे यांनी पाणी बचतीची विविध उदाहरणे देऊन मार्गदर्शन केले व शाळेत सर्वाना जल प्रतिज्ञा देऊन जल दिनाचे महत्व सांगितले.कार्यक्रमाचे नियोजन भगवंत महाले यांनी केले होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन दिपमाला चौरे यांनी केले. आभार राजेशी गायकवाड यांनी मानले. कार्यक्रमासाठी शिक्षक प्रतिनिधी सुनंदा साळुंके,भारती चौधरी सर्व विद्यार्थी, शिक्षक व पालक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

महाराष्ट्र डायोसेशन ट्रस्ट भूखंड विक्री प्रकरणातील भामट्यांविरुद्ध मोक्का अन्वये कारवाई करा

ख्रिश्चन समुदायाची मागणी । पोलीस आयुक्तांकडे तक्रार

नाशिक । नाशिक डायोसेशन ट्रस्टचा विषय दिवसेंदिवस चिघळत चालला असून या गंभीर प्रकरणातील संशयित गुन्हेगारांच्या गुप्त कारवाया सुरूच असल्याने प्रकरण हाताबाहेर जाण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. या प्रकरणात चार गुन्हे दाखल होऊन देखील मुख्य आरोपी अजय श्रीवास्तव याचे कारणांम सुरूच असून शरणपुरातील ख्रिश्चन बांधव अक्षरशाः त्रस्त झाले आहेत. डायोसेशन भूखंड विक्री प्रकरणातील गुन्हेगारंविरुद्ध मोक्का कायद्यान्वये कारवाई करण्याची मागणी शेकडो ख्रिश्चन बांधवांनी केली आहे. त्याबाबतची तक्रार पोलीस आयुक्तांकडे देण्यात आली आहे.

ख्रिश्चन बांधवांच्या नाशिक डायोसेशन ट्रस्टमध्ये बेकायदेशीर घुसखोरी करून संपूर्ण ख्रिश्चन समाजाच्या मालकीहक्काच्या मौल्यवान मिळकती विक्री केल्याच्या प्रकरणी गेल्याच वर्षी अजय श्रीवास्तव, विपुल लाठी,जवाहर उजारे आणि या भामट्यांविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला. सन २०१६ मध्ये दाखल झालेल्या गुन्हातील मुख्य आरोपी अजय श्रीवास्तव याला जामीन मंजूर करताना ट्रस्टच्या कुठल्याही मिळकती संदर्भात हेराफेरी करायची नाही. असे स्पष्ट आदेश न्यायालयाने दिलेले असताना काही वर्षां शोत बसल्यानंतर मास्टरमाईंड विपुल लाठी याने अजय श्रीवास्तव आणि जवाहर उजारे यांना हाताशी धरून शरणपूर गावठाणातील मौल्यवान भूखंड आपले

मित्र तसेच नातलाकांच्या घशात घातले. या प्रकरणात कोट्यवधी रुपयांची उलाढाल झाली. हा पैसा कुठून आला,कसा फिरला याबाबतची इत्यंभूत माहिती पोलीस तपासात समोर आली. या प्रकरणी मुंबई नाका,सरकारवाडा पोलीस ठाण्यात या भामट्यांविरुद्ध गुन्हे दाखल झाले, मात्र एका तिसऱ्या शक्तीचा वरदहस्त लाभल्याने या भामट्यांची तुंगवारी टळली. पोलीस यंत्रणेने या आरोपींना गजाआड करण्यापेक्षा त्यांना जामीन मिळवून देण्यासाठी अप्रत्यक्षरीत्या मदत केल्याचा आरोप तक्रारदारांनी केला आहे.

नाशकात या आरोपींचे जामीन अर्ज फेटाळले असताना आरोपी राजरोसपणे उजळ माथ्याने शहरात वावरत होते. पोलीस मात्र त्यांच्यापर्यंत कधीही पोहोचू शकले नाही. या प्रकरणात पोलीसांच्या भूमिकेवर संशय घेण्यात आला. मात्र काळांतराने यातील अजय श्रीवास्तव आणि उजारे या भामट्यांना जामीन मंजूर झाला. मात्र तिसरा

अजूनही कोर्टाच्या वाऱ्या करतो आहे. तारखेच्या दिवशी न्यायालयात हजर राहत नाही म्हणून कोर्टाने त्याला दंड करत चांगले झापले. कोर्टाने अद्यापही जामीन मंजूर केलेला

नसतानाही हा तिसरा भामटा देखील उजळ माथ्याने शहरात वावरत आहे. एका अदृश्य शक्तीचा त्याला वरदहस्त लाभल्याचीही दबक्या आवाजात चर्चा आहे. या आरोपींविरुद्ध पोलीसांनी कठोर कारवाई न केल्यामुळे त्यांचे

धाडस वाढले असून अजय श्रीवास्तवने काही ख्रिश्चन धर्मियांच्या पिढ्यानपिढ्या रहात असलेल्या घरांची विक्री करण्याचा सपाटा लावल्याचे तक्रारीत म्हंटले आहे. यातून त्याने फार मोठा आर्थिक फायदा करून घेतल्याचाही

आरोप करण्यात आला आहे. हा अतिशय गंभीर प्रकार असून पोलीसांनी वेळीच यावर कारवाई केली नाही तर आगामी काळात काही भूमाफियांकडून ख्रिश्चन धर्मियांच्या शरणपूर गावठाणाचे लचके तोडले जाण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे. त्यामुळे या भूमाफियांविरुद्ध ख्रिश्चन समाज एकवटला असून या भामट्यांविरुद्ध मोक्का कायद्यांतगत कारवाई करण्याची मागणी करण्यात आली असून दिनांक १७ मार्च रोजी पोलीस आयुक्तांकडे तक्रार देण्यात आली आहे. तक्रारीवर शेकडो ख्रिश्चन बांधवांनी सद्भा केल्या आहेत. त्यामुळे आता तरी पोलीस यंत्रणा कारवाई करणार का असा सवाल उपस्थित केला जात आहे.

मराठी कामगार संघटनेचा गोंधळ; कंपनीत घुसण्याचा प्रयत्न, दगडफेक, मारहाण

सिडको । नाशिकच्या अंबड एमआयडीसी परिसरात मोठा गोंधळ घडला आहे. मराठी कामगार सेनेच्या पदाधिकाऱ्यांसह ३० ते ३० कामगारांनी इनोव्हा रबर प्रा. लि. या कंपनीसमोर जमाव जमवत घोषणाबाजी केली आणि कंपनीत जबरदस्तीने घुसण्याचा प्रयत्न केला. या घटनेत चार कामगार जखमी झाले असून, पोलीसांनी गुन्हा दाखल केला आहे.

मिळालेल्या माहितीनुसार, शनिवारी

सकाळी ११:३० वाजताच्या सुमारास इनोव्हा रबर कंपनीसमोर मराठी कामगार सेनेचे पदाधिकारी नितीन भुसारे, अनिल पाटील, दारासिंग वसावे, राहुल बिलाला, दीपक माळोदे, मच्छिंद्र घारे आणि त्यांच्या सोबत असलेले ३० ते ४० कामगार एकत्र आले. त्यांनी घोषणाबाजी करत कंपनीच्या आवारात जबरदस्तीने घुसण्याचा प्रयत्न केला.संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी कंपनीतील कामगारांना धमकावत त्यांना संघटनेत सामील होण्यास

भाग पाडण्याचा प्रयत्न केला. "संघटनेचे सभासद व्हा, नाहीतर तुम्हाला बघून घेऊ", अशा प्रकारच्या धमक्या दिल्या गेल्याचे प्रत्यक्षदर्शींचे म्हणणे आहे. कामगारांनी विरोध केल्यावर जमाव आक्रमक झाला. त्यांनी कंपनीच्या दिशेने दगडफेक केली आणि कंपनीतील काही कामगारांना मारहाण केली. दिनेश जाधव, कृष्णा चौधरी, सुशांत चव्हाण, सचिन गायक हे चार कामगार जखमी झाले असून, त्यांना तातडीने रुग्णालयात हलवण्यात

आले. या घटनेमुळे परिसरात तणावाचे वातावरण निर्माण झाले. काही वेळानंतर अंबड पोलीस ठाण्याच्या पथकाने घटनास्थळी धाव घेतली आणि जमावाला पांगवले.

या प्रकरणी अंबड पोलीस ठाण्यात विविध कलमांखाली गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.पोलिस अधिकाऱ्यांनी सांगितले की, "संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांविरुद्ध कठोर कारवाई केली जाईल. सध्या काही संशयितांना चौकशीसाठी ताब्यात घेण्यात आले आहे."

या घटनेनंतर कंपनीतील अनेक कामगार भयभीत झाले आहेत. "आम्ही रोजीरोटी कमावण्यासाठी काम करतो. मात्र, अशा प्रकारे घेतली आणि जमावाला पांगवले. काम करणे कठीण होईल," असे एका कामगाराने सांगितले. या घटनेनंतर एमआयडीसी परिसरात पोलीस बंदोबस्त वाढवण्यात आला आहे. पोलीसांनी सर्व कंपन्यांना शांतता राखण्याचे आवाहन केले असून, याप्रकरणी पुढील तपास सुरू आहे.

जीवन हे भक्ती अन् सेवेने परिपूर्ण असावे

गीताताई घोरवडकर ; वरद विनायक मंदिरात हरिनाम सप्ताह

नाशिक । हिरावाडीतील वरद विनायक मंदिरात सुरू असलेल्या हरिनाम सप्ताहात गीताताई घोरवडकर यांचा सत्कार करताना त्यांची शिष्या अक्षदा प्रविण भागवत आणि प्रविण बाळकृष्ण भागवत आदी.

प्रल्हादासारखा भक्त, कर्णासारखा दाता छत्रपती शिवरायांसारखा शूर असा पुत्र जन्माला घालावा, त्यासाठी मातेची कुस जिजाऊ सारखी पवित्र असावी लागते.त्यात शाश्वत सुखाचा अंतर्भाव असावा.मुपुत्र देहाला जन्माला येऊन भगवंताच्या नामाला विसरु नका. तुका म्हणे नामा पाशी चारी मुक्ती, तुकराम महाराज यांचे देवा जवळ मागणे असे आहे की मुक्ती नको धनसंपदा नको मोक्ष नको देवा मला तुमचा नित्य संग पाहिजे. आपण यातून योग्य बोध घेऊन आपले जीवन आनंदमय सुखमय केले पाहिजे असे अनेक दाखले देत श्रोत्यांना मंत्रमुग्ध केले.

नाशिक । क्षणभराच्या सत्संगामध्ये मनुष्याच्या जीवनामध्ये अमुलाग्र बदल घडविण्याची ताकद आहे. जीवन हे भक्तीने,सेवेने परिपूर्ण असावे. त्यामुळे प्रत्येकाने सत्संग जीवनाचा अविभाज्य घटक करावा,असे आवाहन प्रसिद्ध कीर्तनकार गीताताई घोरवडकर यांनी केले.

हिरावाडी येथील वरद विनायक मंदिराच्या वर्धापन दिनानिमित्त वैकुंठवासी रामनाथ महाराज शिलापूरकर यांचे प्रेरणेने व एकनाथ महाराज सांगळे व मधुकर सूर्यवंशी यांच्या मार्गदर्शनाने चालू असलेल्या नाम सप्ताहातील जागराच्या कीर्तनामध्ये हेचि दान देगा देवा या अभंगावर त्या बोलत होत्या. त्या पुढे म्हणाल्या की, येथ वडील जे जे करीत तया नाम धर्म ठेवांती, आपल्या वाडवडिलांनी जे धर्माचे कार्य केले तेच आपणास करावयाचे आहे. कामना नष्ट व्हावी असे दान प्रल्हादाने भगवंताकडे मागितले.

संत व भक्त देवाकडे काहीही मागत नाही. भगवंताकडे मागणे उचित असले पाहिजे व त्यासाठी सेवा अर्थात अधिकार असावा लागतो. संत व भक्त देवाकडे देवच मागतात. भक्ता राखे पायापाशी दुर्जनाशी संहारी, देव भक्ताचे हित बघत असतो, तुमचा व माझा वियोग कधीही होऊ नये हे मागणे लक्ष्मणाने राम प्रभुकडे मागीतले. मागणे हे उच्च कोटीचे असले पाहिजे.

याप्रसंगी जगदीश पाटील, गीताबाई मराठे, फौजी महाराज सूर्यवंशी, कैलास महाराज वेलजाळी, चोपदार भोर मामा, गुंजाळ सर, डॉ. मिश्रा, रामदास श्रीशेट, अक्षदा भागवत, प्रविण भागवत, दादाजी अहिरे, नामदेव सावकार, दादाजी आहिरे, सोमनाथ जोंधळे, मधुकर दराडे, नवनाथ भडगे विजू मोरे, किशोर खैरनार, नितीन मोरे, ज्ञानेश्वर पवार, सागर नाईक आदी उपस्थित होते.

महाविद्या साधना मंच देणार निराधार तरुणांना 'आधार'

मार्गदर्शन, प्रशिक्षणाचे धडे गिरवणार

नाशिक । वय वर्षे १८ ते ४५ दरम्यानच्या फक्त पुरुष वर्गातील १००% अनाथ, निराधार आणि निराश्रित तरुणांना 'आधार' देण्याचे काम 'महाविद्या साधना मंच' हे करणार आहे. समाजातील अशा तरुणांना या मंचातर्फे साद घातली आहे.

निराधार बालक, अल्पवयीनांना आधार देण्यासाठी समाजात अनेक संस्था आणि संघटना कार्यरत आहेत. परंतु १८ वय पूर्ण झाल्यानंतर म्हणजेच सज्ज झाल्यानंतर अशा तरुणांना पुढील आयुष्य जगणे कठीण होऊन बसते. कारण कायद्यानुसार १८/२१ वय पूर्ण झाल्यावर अशा अनाथ, निराधार आणि निराश्रितांना त्यांच्या संबंधित आश्रय संस्थांमधील त्यांचे निवारणगृह सोडावे लागते. अशा वेळी आयुष्यात केवळ तग धरण्यासाठीच्या प्रसंगीदेखील त्यांना मोठ्या संकटांना तोंड द्यावे लागत असते. अशा निराश्रितांना कोणताही आधार व जीवन जगण्यावश्यक असे

मार्गदर्शन आणि शिक्षण मिळत नसल्यामुळे ते अयोग्य मार्गाकडे वळण्याची शक्यता असते. त्यांच्या आयुष्याला योग्य दिशा न मिळाल्याने ते भरकटण्याचीच शक्यता अधिक असते. परिणामी, अशा मार्ग चुकलेल्या तरुणांकडून समाजात गुन्हेगारीसारख्या घटना वाढीस लागण्याचीही शक्यता नाकारता येत नाही. ही बाब लक्षात घेऊन 'महाविद्या साधना मंच'ने १८ ते ४५ वयापर्यंतच्या केवळ पुरुष वर्गातील १००% अनाथ, निराधार आणि निराश्रित अशा युवा-तरुणांच्या कायमस्वरूपी निवाऱ्यासाठी, जीवन जगण्यावश्यक असे मार्गदर्शन व प्रशिक्षण देण्यासाठी उपक्रम हाती घेतला आहे. अशा तरुणांनी अथवा त्यांच्या हितचिंतकांनी अधिक माहितीसाठी 8390792359 या व्हाट्सअप क्रमांकावर संदेश पाठवावा, अथवा 'महाविद्या साधना मंच' कार्यालय, शुभलक्ष हौ.सोसा., क्रांतीनगर, पंचवटी, नाशिक येथे संपर्क साधावा.

शिक्षकांकडे सौंदर्यदृष्टीसह विविध गुण हवे : प्रा. पानसे

नाशिक । शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शरीर मनावर प्रेम करायला शिकवले पाहिजे. शिक्षकाने स्वतःच्या शरीरावर प्रेम करायला शिकले पाहिजे, स्वतःच्या शरीराची काळजी घेतली पाहिजे. पाठोपाठ मनाची काळजी घेतली पाहिजे. शिक्षकाला मुलांमध्ये रमता आले पाहिजे शिक्षकांकडे सौंदर्यदृष्टीसह कोणते गुण असायला हवे यासोबतच रचनावाद व मंद आधुनिक शिक्षणासंदर्भात प्रा. रमेश पानसे यांनी बेजॉन देसाई फाऊंडेशन संचलित अनुभुती या सहामाही प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमाच्या दीक्षांत सोहळ्यात प्रशिक्षणार्थींना मार्गदर्शन करत असताना विचार मांडले.

नॅब संकुलात आयोजित या कार्यक्रमात व्यासपीठावर फाउंडेशनचे अध्यक्ष मनोज टीबरेवाला हे अध्यक्षस्थानी होते. व्यासपीठावर शिल्पा टीबरेवाला, डॉ. भारद्वाज व डॉ. इंगळे होते.

यावेळी प्रा. पानसे यांनी सांगितले की, शिक्षकाला भाषेचे उत्तम ज्ञान असले पाहिजे. शिक्षकाने दरोज लिहिले पाहिजे, हे लिखाण दैनंदिन जीवनाच्या पलीकडचे असावे की

जेणेकरून त्याला त्याच्या भावना व्यक्त करता येतील. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना वर्गाबरोबरच वर्गाबाहेरही वेळ दिला पाहिजे. विद्यार्थ्यांसमवेत एक नाते जोपासले पाहिजे. शिक्षकांनी शिक्षकी

पेशा हा फक्त पैसे कमावण्याचे साधन म्हणून न बघता स्वतःच्या आवडीचे क्षेत्र असेल तरच स्वीकारावे. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला पाहुणे व मान्यवरांच्या हस्ते योगी अरविंद, माताजी,

बेजॉन देसाई सर यांच्या प्रतिमांना अभिवादन करून दीपप्रचलन करण्यात आले. अनुभुती अभ्यासक्रमाबाबत व संस्थेच्या कामकाजातून प्रास्ताविक डॉ. अश्विनीकुमार भारद्वाज यांनी केले. याप्रसंगी सहभागी प्रशिक्षणार्थींना पाहण्याच्या हस्ते प्रमाणपत्र वितरित करण्यात आले. काही प्रशिक्षणार्थींनी आपले समायोजित अनुभव मांडले. या कार्यक्रमाला नॅबचे गोपी मयूर, डॉ. मुक्तेश्वर मुनशेदीवार, डांग सेवा मंडळाच्या हेमलता बिडकर, ज्ञानवर्धिनी मंडळाचे गोपाळ पाटील, पुणे विद्यार्थी गृहाचे डॉ. अमोल जोशी, सरस्वती एज्युकेशन सोसायटीच्या शेहनाज इराणी, नवजीवनच्या विश्वस्त मंगला पवार याशिवाय अनेक शैक्षणिक संस्थांचे पदाधिकारी, मुख्याध्यापक व शिक्षक आदी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन दीपाली चांदवडे यांनी केले तर आभार डॉ. सारंग इंगळे यांनी मांडले.

असे राजकारणी या महाराष्ट्राने पाहिलेत ज्याचा धर्म एकच होता 'माणुसकी'. अशा नेत्यांमुळेच आपले बापजादे शेत समाधानी समृद्ध आयुष्य जगले. आजच्या या श्रष्ट नेत्यांनी राजकारणच नव्हे तर सर्वसामान्य माणसाचे जगणे नासवलं आहे. पण त्यांना हे कळत नाही की, त्यामुळे त्यांचे स्वतःचेही आयुष्य बरबाद झालेय. रस्त्यावरचा टायर फुटला तरी आपल्याला मारायला कुणीतरी बॉम्ब फोडला असे समजून भेदरून रात्र जागवावी लागते त्यांना. यांनी कितीही जाहिरातबाजी करून स्वतःला वाघ ठरवू द्या. यशवंतराव चव्हाणसारखे आपल्या प्रोटेक्शनला असलेल्या पोलीसांना 'आता झोपा' असे सांगायला निर्मळपणा, बिनधास्तपणा आणि वाघाचे काळीज लागते, ते आताच्या नेत्यांकडं नाही. गरिबीतून वर आलेली आणि गरिबीची जाण असलेली व्यक्ती कितीही यशस्वी झाली, तरी हाताखाली काम करणाऱ्या कुणाशीही वागताना कायम 'माणूस' म्हणून वागते असे म्हणतात. ज्या घरात धुणीभांडी करणारी बाई अनेक वर्षे टिकते, त्या घराची मालकीण माणुसकी जणूणारी असते असे समजावे. एका बाजूला निर्धर्मीवादी राष्ट्र म्हणून आपण शपथ घेतो. तर दुसऱ्या बाजूला 'वसुधैव कुटुंबकम' मानणारा हिंदू धर्म आम्ही मानतो. धर्मावांढी खुपच स्तोम माजविल्यानंतर प्रत्येक धर्माचे धर्मवेदे धर्माचा समावेश थेट राजकारणात करतात व धर्माच्या माध्यमातून अनर्थ घडवितात. भारतीय राजकारणाचा तर सध्या पोतच बिघडलेला आहे. आताची वैचारिक पातळी कमालीची दासळली असल्यामुळे कोणी कोणाकडे लक्ष द्यायला तयार नाही. तत्त्व व मूल्यांना फाट्यावरच मारले जात आहे. धर्मनिरपेक्ष लोकशाहीत भारतात समता, स्वातंत्र्य, बंधुत्व व न्याय या तत्वांचे पालन अपेक्षित आहे. पण ही अपेक्षापूर्ती होतच नाही. मानवतेला कलंक असलेला मनुस्मृतीचा सनातन धर्म कुणालाच नको आहे, पण ज्यावेळी भाजपाचे आमदार राम सातपुते जे मागासवर्गीय आहेत, त्यांनी 'सनातन धर्म की जय हो' अशी घोषणा महाराष्ट्राच्या विधानसभेत दिली, त्यावेळी सभागृहातील अनेक हुशार व जाणकार मानतल्या मनात हसत असतील. पण आपण करणार तरी काय? मध्यंतरी सर्वोच्च न्यायालयाने एक निर्णय देतांना न्यायमूर्ती जोसेफ आणि न्यायमूर्ती नागरत्न यांनी देशामध्ये वाढलेली धर्मांधता आणि त्यामुळे खराब झालेले देशातील वातावरण, समाजव्यवस्था याबद्दल बोलतांना स्पष्टपणाने नमूद केले की, हा देश धर्मनिरपेक्ष आहे. निष्कारण नको ते मुद्दे काढून देशातील वातावरण खराब करू नका. तुमच्यामुळे देशामध्ये द्वेष वाढतोय, अशी समज त्यांनी याचिकाकल्याल दिली. सर्वोच्च न्यायालयाने आपले असे मत नोंदवले व न्यायाबद्दल असलेला सन्मान अधिक वृद्धीगत झाला.

माणुसकीचा 'धर्म' शोधणारी माणसं सापडतील का?

एका बाजूला देशातील न्यायमूर्ती महाशय अतिशय वास्तव निर्णय देत आहे, तर दुसऱ्या बाजूला महाराष्ट्राच्या विधानसभेत बसलेल्या लोकांच्या मनात काय चालू आहे, ते स्पष्ट झाले.

सनातन धर्माला आम्ही स्विकारणार नाही, त्याला कायम विरोध करणार, असे काही सदस्य बोलताच भाजपाच्या आणि शिंदे गटाच्या सदस्यांनी 'सनातन धर्म की जय हो', अशा घोषणा दिल्या होत्या. भाजपच्या लोकांनी घोषणा दिल्या हे एक वेळ समजू शकतो; परंतु शिंदे गटाला धर्म व सनातन धर्म म्हणजे काय यातील फरक तरी समजू शकतो का? कारण ते ज्या विचारसरणीतून बाहेर पडले ते एका वेगळ्या भूमिकेत आहे. तेथे धर्माचा नव्हे तर सत्तेचा संबंध आलेला आहे.

अनेकांना सनातन धर्म मान्यच नाही. सनातन धर्माला पहिल्यांदा आव्हान बुद्धांनी दिले व माणुसकीचा 'हास' होतो म्हणून सनातन धर्म मान्य नाही, अशी बुद्धांची व त्यानंतर महावीर जैन यांची भूमिका होती. सनातन धर्मातून बाहेर जाऊन बुद्ध धर्माची आणि जैन धर्माची स्थापनाच विद्रोहातून झाली. तीच भूमिका अनेक संत व महात्मांनीही घेतली.

बसवेश्वर महाराजांनी देखिल सनातन धर्माला विरोध केला आणि लिंगायत धर्माची स्थापना केली. त्यानंतर चक्रधर स्वामींनी साहित्य लिहीत उघडपणाने सनातन धर्माला विरोध केला आणि महानुभव पंथ स्थापन केला. संत परंपरेतील सगळ्याच संतांनी सनातन धर्म आणि कर्मकांडाना विरोध करणारी भूमिका घेतली. सावता माळी, चोखामेळय, संत गौरा कुंभार, संत तुकाराम, संत एकनाथ, संत गाडगेबाबा, संत तुकडोजी महाराज अशा कितीतरी सन्माननीय संतांची नावे घेता येतील.

सनातन व्यवस्थेवर मात करीत पहिल्यांदा स्वराज्य धर्म स्थापन करण्याचे काम छत्रपती शिवाजी महाराजांनी केले. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या निवाणांनंतर छत्रपती संभाजी महाराजांना छळण्याचे काम कुणी केले, हे सांगण्यासाठी ज्योतिषाची गरज नाही. पेशवाई लोप पावल्यावर महात्मा ज्योतिबा फुलेंच्या लिखाणातून, त्यांच्या विचारातून सनातन्यांना टोकाचा विरोध होऊ लागला.

महात्मा फुलेंनी वेगळी भूमिका घेवून शिक्षणाचे दरवाजे महिलांसाठी उघडे केले. 'स्त्री शिकली तर घर शिकते' या भूमिकेतून त्यांनी समाजात विद्रोह केला. स्वतःच्या पत्नीलाच स्त्री शिक्षणासाठी बाहेर काढले. फुले दाम्पत्याला मारण्याचा कटदेखिल शिक्षणविषयात आला होता. त्यांच्यावर अनेक हल्ले झाले. पण, स्वतः त्यांनी कधीही हार

गरीबी को कागज पर उतार कर...
अमीर बन जाते हैं लोग...
यह कैसा देश है जहां दर्द नहीं...
दर्द की तस्वीर खरीद लेते हैं लोग...

मानली नाही. आज देशात ज्या शिकलेल्या स्त्रीया दिसत आहेत; त्या कुटल्याही जाती धर्माच्या असो, त्याचे एकमेव कारण म्हणजे महात्मा ज्योतिबा फुले होय.

त्यानंतर जगातील पहिले आरक्षणाचे काम छत्रपती शाहू महाराजांनी केले. त्यांनी देखिल सनातनी व्यवस्थेला तीव्र विरोध केला. पण हे सगळं घडत असतांना अनेक ब्राम्हण्यवादाच्या

विरोधात असलेल्या ब्राम्हणांनी छत्रपती शाहू महाराजांना साथ दिली हे महत्वाचे आहे.

याठिकाणी एकच नमूद करावेस वाटते की, समाजाच्या हितासाठी धर्म व राजकारण वेगळे झाले पाहिजे, त्याशिवाय काही चांगले घडणार नाही. सर्व धर्मांमधील चांगल्या गोष्टी एकत्र करण्याची गरज असून त्यातून निश्चितपणे चांगले परिणाम साध्य होतील. बहुतेक राष्ट्र

एकधर्मी तर आपण बहुधर्मी आहोत.

जात, धर्म या गोष्टी आपल्या इच्छेविरुद्ध तसेच संमतीशिवाय होत असतात. आपली त्याकडे पाहण्याची दृष्टी समानतेची हवी. माणसाला माणसाशी जोडतो तो धर्म आणि तोडतो तो अधर्म होय. सर्व धर्मातील चांगल्या गोष्टी एकत्र केल्यास चांगले परिणाम साधले जातील.

लोकांनी विश्वास तरी कुणावर ठेवावा?

स्वराज्याचे सरसेनापती हंबीरराव मोहिते यांच्या चराण्यातील भगिनींना ग्रामविकास मंत्री जयकुमार गोरे काही वर्षांपासून त्रास देत होते. २०१६ मध्ये आमदार असताना स्वतःचेच नमूने फोटो पाठवत होते. तेव्हा गोरेंना दहा दिवसांची जेल देखील झाली होती. न्यायालयाने गोरेंवर 'जनावरांवर भुंकणारा कुत्रा' अशी टिपणी केली होती. जयकुमार गोरेंनी या भगिनींची न्यायालयात माफीही मागितली होती. तसेच भविष्यात माझ्याकडून कोणताही त्रास होणार नाही असे लिहून दिले होते.

देवेंद्र फडणवीसांनी लाडक्या जयकुमार गोरेंना ग्रामविकास मंत्री केल्यानंतर पुन्हा या भगिनींना त्रास सुरू झाला होता. या भगिनींच्या नावांने एक पत्र माध्यमांवर व्हायरल करून बदनामी केली गेली. तीच महिला आता एक कोटीची खंडणी घेतांना पकडली गेली. १७ मार्चपासून विधान भवनासमोर आमरण उपोषण करणार असल्याचे या भगिनीने राज्यपालांना कळवले होते. मग आता लोकांनी विश्वास तरी कुणावर ठेवावा? राज्यात सतत महापुरुषांची बदनामी, जातीयवाद, रोज बलात्कार, हत्या होत आहेत, पोलिटांना न्याय मिळत नाही. किरीट सोमय्या, धनंजय मुंडे, जयकुमार गोरे असे आमदार आणि मंत्रीच लाज-लज्जा, मर्यादा सोडून भ्रष्टाचार, गुंडगिरी, व्यभिचार करीत आहेत. यात महाराष्ट्राची हानी होत आहे. राज्यात कायदा व सुव्यवस्था आहे का? असा प्रश्न जनतेला पडत आहे. किरीट सोमय्या या नेत्यानंतर लज्जा उत्पन्न होणारी ही दुसरी घटना. तर त्यांच्याकडून प्रेरणा घेवून पुण्यातील एका रईस बापाच्या पोरानेही तोच उद्योग केला. देवेंद्र फडणवीसांना राज्य सुरक्षेत ठेवावेचे असेल, तर निष्पक्षतापणे कायदा सुव्यवस्थेची अंमलबजावणी करावी लागेल. जनतेत विश्वास तयार करावा लागेल. अन्यथा असेच सुरू राहिले, तर श्रीलंका आणि बांगलादेश प्रमाणे जनतेचा उद्रेक अटळ आहे.

अशी माणसं पुन्हा राजकारणात सापडतील?

यशवंतराव चव्हाण यांची एक लै मजेशरी पण हृदयस्पर्शी आठवण आहे. त्यांची आई विठाई ही कष्टकरी मजूर महिला होती नवऱ्याच्या निधनांनंतर अतिशय हलाखीच्या परिस्थितीत तिने यशवंताला लहानाचे मोठे केले. पोरानेही या कष्टाची बूज राखली. मन लावून शिकला. आधी स्वातंत्र्य लढ्यात सक्रिय सहभाग होता. नंतर थेट आमदार, मंत्री, मुख्यमंत्री ते थेट उपपंतप्रधान पदापर्यंत मजल मारली. बावन्न साली पहिली विधानसभा निवडणुक जिंकल्यावर मोरारजी देसाईच्या मंत्रीमंडळत यशवंतराव नागरी पुरवठा आणि समाज कल्याण मंत्री झाले.

मुंबईला रहायला आले. येताना त्यांनी आईलाही सोबत आणले. मंत्रीपद असल्यामुळे साहेबांना चौबीस तास पोलीस संरक्षण होते. विटाईनं एकेकाळी पोरगा स्वातंत्र्य लढ्यात भुमिगत झालेले दिवस पाहिले होते. ब्रिटीश राजवटीतले पोलीस यशवंताचा शोध घेण्यासाठी घरी येऊन झडती घ्यायचे. वाढेल तसे बोलायचे अपमान करायचे. आज आपले पोरग एवढे मोठे झालेय की, पोलीस अधिकारी येता जाता त्याला सलाम करतात हे बघून तिला पोराने खूप कौतिक वाटायचे. डोळे भरून हा रुबाव ती बघत रहायची. एक दिवस मध्यरात्री विटाबाईंना जाग आली.परत झोपच लागंना म्हणून त्या सहज चालत बाहेरच्या दारापर्यंत आल्या. तिथे बाहेर दोन पोलीस पहरा देत होते. विटाबाई मायेने त्यांना म्हणाल्या "आरं लेकरांनू का उग ताटकळत उभे न्हायलाय? येसवंता कवाच झोपला तुमीबी झोपा आता". पोलीसांना काय करावे कळेना "हो हो" करत उभेच राहिले. विटाबाई लगबगीने आत गेल्या. घरातल्या काही जणांना उठवले आणि सांगितले "भाईर ती लेकरे बिचारी ताटकळत उभी न्हायलीत, त्याम्ही सतरंजी, चांदर, उशीशीशी निहऊन द्या, झोपा म्हणावे आता" घरात काही तरी गोंधळ सुरूच हे जाणवून यशवंतराव जागे झाले व बाहेर आले. सगळ्या प्रकार त्यांच्या लक्षात आला. ते हसून त्या पोलीसांना म्हणाले "झोपा आता तुम्ही झोपल्याशिवाय आमची आई झोपणार नाही झोपा झोपा".

भगत सिंह एक भारतीय क्रांतिकारक होते. हिंदुस्थानातील ब्रिटिश साम्राज्याविरुद्धच्या लढ्यात त्यांनी केलेल्या दोन शौर्य कार्यांमुळे वयाच्या २३व्या वर्षी त्यांना फाशीची शिक्षा देण्यात आली. डिसेंबर १९२८ मध्ये, भगत सिंह आणि त्याचे सहकारी, शिवराम राजगुरू यांनी २१ वर्षीय ब्रिटिश पोलीस अधिकारी जॉन सॉडर्सला लाहोर येथे गोळ्या घालून ठार मारले. जेम्स स्कॉट ह्यांना ठार मारण्याचा हेतू असताना चुकून सॉडर्स बळी पडला. पोलीस अधीक्षक जेम्स स्कॉट याने हिंदुस्थानातील लोकप्रिय राष्ट्रवादी नेते लाला लजपत राय ह्यांच्यावर लाठी चार्जचा आदेश देऊन त्यांना जबर जखमी केले. त्यामुळे लाला लजपत राय दोन आठवड्यांनंतर मरण पावले. त्यांच्या मृत्यूचा बदला म्हणून भगतसिंगांनी स्कॉटला मारण्याचा बेत केला होता. त्याच्या या कटात चंद्रशेखर आझाद व शिवराम हरी राजगुरू सहभागी होते. त्यानंतर भगत सिंह व राजगुरू यांचा शोध घेत असल्याचे पाहून चंद्रशेखर आझाद ह्यांनी चानन सिंग नावाच्या भारतीय पोलीस अधिकाऱ्याला मारले.

भगत सिंहचा जन्म २८ सप्टेंबर, १९०७ रोजी तत्कालीन पंजाब प्रांतातील ल्यालपूर जिल्ह्यातील बंगा गावात झाला. त्याच्या आईचे नाव विद्यावती व वडिलांचे नाव किशन सिंह होते. ज्यावेळेस त्याच्या वडिलांची व दोन काकांची तुरुंगातून सुटका झाली, त्याच सुमारास भगतसिंगांचा जन्म झाला. त्यांच्या कुटुंबातील बरेच सदस्य भारतीय स्वातंत्र्यआंदोलनात सामील झाले होते, तर काही महाराजा रणजितसिंगांच्या सैन्यात होते. त्याचे वडील व काका हे करतार सिंग साराभा व हर दयाल ह्यांच्या गदर पार्टीचे सदस्य होते.

त्यांच्या वयाच्या इतर शीख मुलांसारखे ते लाहोरच्या खालसा हायस्कूल येथे गेले नाहीत. आजोबांना त्या शाळेतील लोकांची ब्रिटिश सरकारप्रती असलेली निष्ठा मंजूर नव्हती. बारा वर्षे वय असताना जालियनवाला बाग हत्याकांडाच्या नंतर भगतसिंगाने ती जागा पाहिली. १४ वर्षे वय असताना गुरुद्वारात नानकाना सादले येथे अनेक लोकांना ठार मारण्याविरुद्धच्या आंदोलनात ते सामील झाले. गांधीजींनी असहकार चळवळ बंद केल्यानंतर भगतसिंगांचा अहिंसेच्या मार्गाबद्दल भ्रमनिरास झाला. त्यानंतर भगतसिंग युवा क्रांतिकारी चळवळीमध्ये सामील झाले, व ब्रिटिश सरकारचा हिंसक मागाने पाडाव करण्यासाठीच्या विचारांचे समर्थक झाले.

इटालीच्या जोसेफ मॅझिनीच्या 'यंग इटाली' नावाच्या गटापासून प्रेरित होऊन भगतसिंगाने मार्च १९२६ मध्ये 'नवजवान भारत सभा' स्थापन केली. ते हिंदुस्तान सोशालिस्ट रिपब्लिकन संघाचे सदस्य झाले. या संघटनेत चंद्रशेखर आझाद, रामप्रसाद बिस्मिल, शहिद अशफाखल्ला खान सारखे दिग्गज होते. नंतर एक वर्षाने विवाह टाळण्यासाठी भगतसिंग घर सोडून कानपूरला निघून गेला.

एका पत्रात त्याने लिहिले आहे की, 'माझे जीवन मी हे सर्वोत्कृष्ट कामासाठी समर्पित केले आहे. देशाचे स्वातंत्र्य हे माझे ध्येय आहे. त्यामुळे, कोणताच आराम किंवा कोणतेच भौतिक सुख माझे आभिष्र असू शकत नाही'.

वतन पर मिटने वालों का...

भगतसिंगांचा वाचनव्यासंग दांडगा होता. क्रांतिसाहित्याने त्यांना जणू झपाटून टाकले होते. सचिंद्रनाथ संन्याल यांचे 'बंदी जीवन' हे त्यांना प्रभावित करणारे बहुधा पहिले पुस्तक असावे. आस्कर वाईडलचे 'व्हेरा-दि निहिलिस्ट', क्रोपोटकिनचे 'मेमॉयर्स', मॅझिनी व गॅरिबाल्डी यांची चरित्रे, वॉल्टेर, रूसो व बकुनिनचे अनेक ग्रंथ त्यांनी वाचले होते. त्यांनी वाचलेल्या पुस्तकांची यादी फार मोठी होती.

पत्रकार म्हणून त्यांनी 'वीर अर्जुन', 'प्रताप', इत्यादी दैनिकांत काम केले होते. पत्रकारिता करतानाच त्यांच्यातला लेखक जागा झाला. सोहनसिंग जोशी यांचे 'कीर्ती', कानपूरचे 'प्रभा', दिल्लीचे 'महारथी'नी अलाहाबादचे 'चॉंद' या नियतकालिकात ते लेखन करत असत. त्यांनी आयरिश क्रांतिकारक डॉन ब्रिन याच्या पुस्तकाचा अनुवाद 'मैरा आयरिश स्वतंत्रता संग्राम' हा बलवंतसिंग या नावाने केला.

स्वातंत्र्यसंग्रामातील क्रांतिकार्य

९ सप्टेंबर १९२५ रोजी भगतसिंगांच्या पुढाकाराने व आग्रहाने क्रांतिकारकांच्या गुप्त संघटनेचे नाव 'हिंदुस्थान सोशालिस्ट रिपब्लिकन असोसिएशन' असे ठेवण्यात आले. असोसिएशन हा भाग समाजप्रबोधन, माहितीपत्रके, साहित्य सामग्रीची जमवाजमव, भूमिगताना आश्रय देणे यासाठी तर 'आमी' हा भाग प्रत्यक्ष क्रांतिकाऱ्यांसाठी असे विभाजन केले गेले. हुतात्मा चंद्रशेखर आझाद हे मुख्य समन्वयक व सेनेचे 'मुख्य सेनापती' तर भगतसिंग यांच्यावर संघटनेचे समन्वयक व दोहोंचे सदस्य व नियंत्रक अशी कामगिरी सोपविली गेली.

भगतसिंगांचे विचार

बालपण आजोबांच्या आर्यसमाजी संस्कारात घालवलेले व शालेय जीवनात रोज नित्य नेमाने सकाळ व सायंकाळ प्रार्थना करणारे व गायत्री मंत्रांचा जप करणारे भगतसिंग पुढे क्रांतिपूर्वात पूर्णपणे निरीश्वरवादी झाले. त्यामुळे त्यांना 'आत्मप्रांढी व धर्मदं यांची बाधा झाली आहे असेही उठवले गेले. मात्र ऑक्टोबर १९३० मध्ये त्यांनी लिहिलेले 'मी निरीश्वरवादी का?' हे प्रकटन वाचल्यावर त्यांच्या महान व्यक्तिमत्त्वाची ओळख पटते.

समाज हा प्रगत असावा; प्रत्येक घटना, समज वा परंपरा या विचाराच्या ऐरणेवर घासून त्या पेलत्या तरच स्वीकाराव्या, उगाच अंधश्रद्धेपोटी वा कुणाच्या व्यक्तिपूजेखातर कसोटीवर न उतरताच कोणताही गोष्ट स्वीकारू नये, समाज हा समभावी व शोषणमुक्त असावा, समाजजनेत व देशाच्या रचनेत धर्म, जात हे आड येऊ नयेत, उगाच कुणाचे स्वार्थ मानवून जन्मतेने आपल्या बुद्धीचा कस न लावता दबावामुळे पटत नसले तरी कुणीतरी मोठे सांगत आहे म्हणून जे वास्तविक नाही वा ज्येला तात्त्विक पाया नाही असे

काही स्वीकारू नये. समाजाची सर्वांगीण प्रगती व्हावी, पाप-पुण्य, स्वर्ग-नरक, जन्म-पुनर्जन्म, ८४ लक्ष फेरे व त्यातून मुक्ती, मृत्यूनंतरचे जीवन, वगैरे तर्कशुद्ध नसलेल्या गोष्टींवर अंधविश्वास न ठेवणारा कणखर समाज निर्माण व्हावा यासाठीच त्यांचा हा प्रयत्न होता. कामगार हा राज्याचा मुख्य घटक असावा, त्याचे भांडवलवदाराकडून शोषण होऊ नये व राज्यकारभारात त्याला स्थान असावे असे भगतसिंगांचे आग्रही प्रतिपादन होते.

अत्यंत प्रतिकूल व कष्टसाध्य असे जीवन समोर असताना ज्याचा मृत्यूनंतर स्वर्गप्राप्तीवर वा जन्मात सत्कार्य केले असता मोक्ष मिळतो वा या जन्मात केलेल्या कृत्याचे फळ म्हणून पुढील जन्म अत्यंत सुखाचा जातो या गोष्टींवर विश्वास आहे त्याला समोर असलेला मृत्यु पुढील प्राप्तीच्या ओढीने सुसह्य वाटू शकतो. मात्र ज्याचा या गोष्टींवर विश्वास नाही परंतु जो मातृभूमीला परदास्यातून मुक्त करणे व समाजाला शोषणातून मुक्त करून मानाचे जीवन प्राप्त करून देणे हेच आपल्या आयुष्याचे ध्येय व अखेरेचे ध्येय समजतो. त्याचे जीवन हे अधिक खडतर परंतु अर्थपूर्ण असते असा त्यांचा सिद्धान्त होता. जगात जर सर्वात भयानक पाप असेल तर ते गरिबी व सर्वात मोठा शाप कोणता असेल तर तो दास्य हाच आहे. आणि या दास्याला ईश्वरी कोप मानून त्या दास्यातून मुक्त होण्यासाठी बलिदानाला सज्ज होण्यासाठी ईश्वराची करुणा भाकणे हे मुख्यपणा व पळपुटेपणाचे लक्षण आहे;

हुतात्मा भगतसिंग यांच्या चरित्राचा अभ्यास केला असता आपल्याला समजते की त्यांनी केलेले बलिदान हे भावनेच्या आहारी जाऊन वा कसल्यातरी प्राप्तीसाठी केले नसून ते अत्यंत सुनिर्वाजित, अत्यंत ध्येयबद्ध व प्रेरणादायक होते. आपण राहणार नाही, पण आपण लावलेल्या क्रांतिवृक्षाच्या सर्व फांडा भले शत्रूने छाटून टाकल्या तरी पाळेमुळे घट्ट रुजून राहतील व हीच मुळे एक दिवस बंदिवासाच्या भिंती उमळून टाकतील हा त्यांचा दृढ विश्वास होता.

त्यांना आदरांजली वाहतांना कुसुमाग्रजांच्या खालील ओळी सार्थ वाटतात: भगत सिंग यांचे विचार खूप मोलाचे होते ते म्हणत जिंदगी तो अपने दम पर जी जाती ही, दुसऱों के कंधोंपर तो सिर्फ जनाजे उठाये जाते हैं.

'जरी न गातील भाट डफावर तुझे यशोगान, सफल जाहले तुझेच हे रे, तुझेच बलिदान'

भगतसिंग, सुखदेव, राजगुरू यांना जी फाशी झाली ती कायदेमंडळत बॉब फेकला म्हणून नाही, तर सौंडर्सच्या हत्येच्या आरोपाखाली त्यांना फाशी देण्यात आली. २३ मार्च, १९३१ रोजी भगतसिंग, सुखदेव आणि राजगुरू यांना फासावर लटकविण्यात आले.

खबरदार... डोळे दाखवणार असाल तर!

१७ मार्च रोजी नागपूरमध्ये झालेल्या हिंसाचारांनंतर महाराष्ट्रात नेत्यांची वक्तव्ये सुरूच आहेत. दरम्यान, उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी मुस्लिम समुदायाला सुरक्षेचे आश्वासन दिले आहे.

अजित पवार म्हणाले की, जो कोणी मुस्लिम बांधवांना आव्हान देईल, तो दोन गटांमध्ये संघर्ष निर्माण करून कायदा आणि सुव्यवस्था बिघडेल आणि कायदा हातात घेण्याचा प्रयत्न करेल. तो कोणीही असो, त्याला कोणत्याही परिस्थितीत सोडले जाणार नाही किंवा माफ केले जाणार नाही. मुंबईतील इस्लाम जिम खाना येथे पक्षांने आयोजित केलेल्या इफ्तार पार्टीत अजित पवार यांनी हे विधान केले. अजित पवार पुढे म्हणाले की, रमजान हा फक्त एका धर्मापुरता मर्यादित नाही. तो आपल्याला एकता आणि बंधुत्वाचा संदेश देतो. भारत विविधतेत एकतेचे प्रतीक आहे.

या मसाल्यांचे पाणी पिताच मिळतील आश्चर्यकारक फायदे

आपल्या भारतीय घराबरांमध्ये मसालेदार जेवण खूप आवडीने सेवन करत असतात. प्रत्येक शहरात, गावात, राज्यात तुम्हाला एक अनोखी चव आणि पारंपारिक पदार्थ पाहायला मिळेल. कारण या सर्वांमध्ये जर काही सौम्य असेल तर ते मसाले आहेत. काळी मिरपिपासून ते लवंग तसेच प्रत्येक मसल्यात स्वतःचे औषधी गुणधर्म असतात. वजन कमी करण्यासाठी चयापचय वाढवणे महत्वाचे आहे. त्यामुळे काही मसाल्यांचे पाणी तुमच्या अनेक समस्या दूर करू शकतात. .

जिरे पाणी प्या : जर तुमचे वाढते वजन कमी करायचे असल्यास सकाळी उठल्यानंतर जिऱ्याचे पाणी पिणे तुमच्यासाठी फायद्याचे ठरेल. ग्लॅंमेस आणि फिट राहण्यासाठी सुद्धा तुम्ही जिरे पाणीचे सेवन करू शकता. यासाठी तुम्ही अर्धा चमचा जिरे रात्रभर पाण्यात भिजत ठेवा आणि सकाळी

अजित पवार महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री

छत्रपती शिवाजी महाराज, बाबासाहेब आंबेडकर, महात्मा ज्योतिबा फुले आणि शाहू महाराज यांनी जातींना एकत्र आणून समाजाच्या उन्नतीचा मार्ग दाखवला. आपल्याला हा वारसा पुढे चालवायचा आहे. दुसरीकडे, मीडिया रिपोर्ट्समध्ये असा दावा करण्यात आला आहे की महाराष्ट्र सरकारने नागपूर हिंसाचाराचा तपास गुन्हे शाखेकडे सोपवला आहे. पोलीसांनी दोन पोलीस ठाण्यांमधून संचारबंदी उठवली आहे. वृतातुसार, नंदनवन आणि कपिलनगर पोलीस स्टेशन

तुमचा भाऊ अजित पवार तुमच्यासोबत आहे. जो कोणी मुस्लिम बांधवांना डोळे दाखवेल त्याला सोडले जाणार नाही. मग तो कोणीही असो.

अजित पवार महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री

परिसरातील संचार बंदी उठवण्यात आली आहे. याशिवाय इतर पोलीस स्टेशन परिसरात दुपारी २ ते ४ वाजेपर्यंत कर्फ्यू शिथिल करण्यात आला आहे. उर्वरित नऊ पोलीस स्टेशन परिसरात आज सहाय्या दिवशीही संचारबंदी कायम ठेवण्यात आली आहे. १७ मार्च रोजी नागपूरमध्ये झालेल्या हिंसाचारातील मुख्य आरोपी फहीम खानने सत्र न्यायालयात जामीन अर्ज दाखल केला आहे. फहीमने असा दावा केला आहे की, विश्व हिंदू परिषदेच्या कार्यकर्त्यांवर कारवाईची मागणी केल्यामुळे

त्याला राजकीय सूडबुद्धीतून अटक करण्यात आली. औरंगजेबाची कबर हटवण्यावरून झालेल्या हिंसाचार प्रकरणी मास्टरमाईड फहीमसह ६ आरोपींविरुद्ध देशद्रोहाचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. फहीमवर ५०० हून अधिक दंगलखोरांना जमवण्याचा आणि हिंसाचार भडकवण्याचा आरोप आहे.

दंगल आणि जाळपोळीच्या घटनांनंतर दोन दिवसांनी १९ मार्च रोजी अल्पसंख्याक डेमोक्रेटिक पक्षाचे शहराध्यक्ष खान यांना अटक करण्यात आली. शुक्रवारी पोलीस कोठडी संपल्यानंतर फहीमला न्यायालयीन कोठडीत पाठवण्यात आले.

दरम्यान, दादांनी आता मुस्लीमांचा पक्ष घेतल्याने विहिंप, बजरंग दल सारख्या संघटनांची बाजू घेणाऱ्या भाजपासारख्या पक्षाची गोची झाली आहे.

उठल्यानंतर ते उकळवा, गाळून घ्या आणि कोमट प्या.

मेथीच्या दाण्यांचे पाणी : सकाळी उठल्यानंतर मेथीच्या दाण्यांचे पाणी पिणे वजन कमी करण्यास देखील मदत करते आणि मेथीच्या दाण्यांचे पाणी प्यायल्याने रक्तातील साखर नियंत्रित राहते आणि त्वचा देखील चमकदार होते.

दालचिनीचे पाणी : वजन नियंत्रित करण्यासाठी तुम्ही दालचिनी चहा दररोज सकाळी रिकाम्या पोटी

पिऊ शकता. दालचिनी पाण्यात चांगले उकळा आणि घोट घोट करून घ्या. **बडीशेप पाणी :** उन्हाळ्यात वजन नियंत्रित करण्यासाठी बडीशेपचे पाणी प्यावे. हे तुमचे पचन निरोगी ठेवण्यास देखील मदत करते. त्यांना बद्धकोष्ठता, आम्लपित्त किंवा सकाळी आजारपणाची समस्या आहे त्यांच्यासाठीही जिरे रात्रभर पाण्यात भिजत ठेवा आणि सकाळी

अशोकायन प्रा. अशोक सारडा मेहकर (१४२१३९४३९९)

अतुट नाते मैत्रीचे..!

शुभप्रभाती चहा सोबत वर्तमानपत्र हाती येते सुटी असली पेपरला तर भौ करमेनासे होते..!

व्हाटसअप पेक्षा पेपरच्या बातम्यांची असते खात्री म्हणून जिल्हावार्ता पत्र नजरेखालून काढतो आधी..!

बाजारभाव हवामान अंदाज वाचून लागतो कामाला शब्दकोडे,आज कुठे काय? आदी चालना देती ज्ञानाला..!

वैश्विक घडामोडींचा आढावा व्यावहारिक ज्ञानात घालते भर विज्ञान ,महिला जगत,अद्यात्माने वैचारीक प्रगलभतेचा वाढतो स्तर..!

महत्त्वाचे

विंचूर परिसरात डिझेल चोरट्यांचा सुळसुळाट

विंचूर । निफाड रस्त्यावरीती असणाऱ्या किल्ले वाले पेट्रोल पंप येथे रात्रीच्या सुमारास शांताराम विश्वनाथ जेऊथाले यांचा हा ट्रेलर क्रमांक (एम.एच.०४-जीएफ-१७१५) हा ट्रेलर पार्किंग करण्यात आला होता. मात्र रात्रीच्या

सुमारास या ट्रेलर मधून २०० लिटर डिझेलची चोरी करण्यात आली आली. या पेट्रोल पंप परिसरात चोरीच्या घटना वारंवार घडत असून, या पेट्रोल पंप परिसरात बसवलेल्या सीसीटीव्ही फक्त नावालाच आहे. या सीसीटीव्ही कार्यान्वित नसल्याने अशा घटना वारंवार या ठिकाणी घडत आहे. या चोरीच्या घटनांनी ट्रक ड्रायव्हर अगदी मेटाकुटीस आले असून, या चोरट्यांवर कुठल्याही प्रकारची कारवाई होत नसल्याने ट्रक ड्रायव्हर कडून चिंता व्यक्त केली जात आहे. या संबंधित प्रकारावर लवकरात लवकर कारवाई करण्यात यावी तसेच पेट्रोल पंप व्यवस्थापनाने या ठिकाणी सीसीटीव्ही कार्यान्वित करून या डिझेल चोरणाऱ्यांचा बंदोबस्त करावा, अशी मागणी करण्यात येत आहे.

'प्राण' आणि 'नरेडको' सामंजस्य करार

नाशिक । रियल इस्टेट क्षेत्रात व्यावसायिकांसाठी महत्त्वाचा- टप्पा ठरणारा सामंजस्य करार प्रोफेशनल रियलटर्स असोसिएशन ऑफ नाशिक (प्राण) आणि नॅशनल रियल इस्टेट डेव्हलपमेंट कौन्सिल (नरेडको) यांच्यात झाला. या करारावर नरेडको नाशिक अध्यक्ष सुनील गवांदे, प्राण अध्यक्ष विक्रान्त आन्हाड यांनी स्वाक्षरी केली. तसेच नरेडको नाशिक सचिव शंतनु देशपांडे आणि प्राण सचिव नितीन कोटकर यांनीही या करारावर सही केली आहे. या महत्त्वाच्या क्षणी नाशिकचे अप्पर जिल्हाधिकारी बाळासाहेब पारधी उपस्थित होते. नाशिक आणि प्राण त्या दोन्ही संस्थांच्या सहकार्यामुळे सदस्यांना विशेष प्रकल्पांमध्ये सहभागी होण्याची संधी मिळेल तसेच नवीन तंत्रज्ञान, बदलते कायदे आणि बाजारातील नव्या ट्रेंड्स या संदर्भात तज्ञांचे मार्गदर्शन उपलब्ध होणार आहे. उद्योगाच्या विकासासाठी विविध कार्यशाळा परिसंवाद आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम घेतले जातील. जे व्यवसायिकांच्या ज्ञानात भर घालतील आणि उद्योजकांच्या विश्वासात ते वाढ करतील, असा दावा गवांदे यांनी व्यक्त केला. कार्यक्रमांमाला नरेडकोतर्फे उपाध्यक्ष मर्जीन पटेल, उदय शाह, महासचिव हर्षल धांडे, भूषण महाजन यांच्यासह इतर मंडळी उपस्थित होती.

थकित कर; वाहनांचा ४ एप्रिलला लिलाव

नाशिक । प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नाशिक येथे मोटार वाहन कर न भरलेल्या व मोटार वाहन कायद्यातील विविध गुन्हात जप्त केलेल्या ३४ वाहनांचा ४ एप्रिल २५ रोजी सकाळी ११ वाजता जाहीर ई-लिलाव करण्यात येणार आहे. या ई-लिलावात सहभाग घेण्यासाठी इच्छुकांनी ३१ मार्च २०२५ पर्यंत नोंदणी करावी, असे आवाहन कराधान प्राधिकारी तथा उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांनी प्रसिद्धी पत्रकांन्वे केले आहे. यासाठी प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नाशिक येथे ५० हजार रुपये रकमेचा RTO, NASHIK या नावाने अनामत घनाकर्ष (डिमांड ड्राफ्ट) सह नोंदणी करून कागदपत्रांची पूर्तता करणे आवश्यक आहे. लिलाव करण्यात येणाऱ्या ३६ वाहनांत ऑटोरिक्षा, टॅक्सी, बस व मालवाहू वाहने यांचा समावेश असून प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, नाशिक, बस डेपो सिन्नर, त्र्यंबक पोलीस स्टेशन, त्र्यंबकेश्वर व पिंपळगाव बस डेपो आवारात ही वाहने पाहणीसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. या लिलाव प्रक्रियेत जीएसटी धारकांनाच सहभाग घेता येणार आहे.

महिला तक्रार निवारण समिती गठित करण्याचे आवाहन

नाशिक । कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ (प्रतिबंध संरक्षण, निवारण) अधिनियम २०१३ प्रकरण १ मधील कलम २ मधील नमूद जिल्ह्यातील शासकीय, निमशासकीय कार्यालये व खासगी आस्थापनांनी महिलांच्या संरक्षणासाठी तक्रार निवारण समिती गठित करावी, असे आवाहन जिल्हाधिकारी जलज शर्मा यांनी केले आहे, अशी माहिती जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी सुनील दुसाने यांनी पत्रकांन्वे दिली आहे. शासनाच्या महिला व बाल विकास विभागामार्फत लैंगिक छळापासून संरक्षण अधिनियमांतर्गत केलेल्या तरतुदीनुसार ज्या अस्थापनांमध्ये १० किंवा १० पेक्षा अधिक अधिकारी व कर्मचारी महिलांचा समावेश असेल, अशा प्रत्येक कार्यालय अंतर्गत तक्रार निवारण समिती गठित करण्यासाठी सूचित केले आहे. या समितीमध्ये कार्यालयातील वरिष्ठ महिलांचे अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करावी. कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांमधून सामाजिक कार्याचा अनुभव किंवा कायद्याचे ज्ञान असलेले दोन कर्मचारी सदस्य म्हणून नियुक्त करावेत. महिलांच्या प्रश्नांशी बांधील असलेल्या अशासकीय संघटनेचा एक सदस्य समितीत असावा. तसेच एकूण सदस्यांपैकी किमान ५० टक्के महिला असाव्यात. ज्या कार्यालयांमध्ये १० पेक्षा कमी महिला अधिकारी व कर्मचारी आहेत. अशा अस्थापनांमध्ये अंतर्गत समिती तत्काळ गठित करण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत.

महाराष्ट्र

कायमस्वरूपी प्रदर्शन केंद्राचा आराखडा लवकरच तयार होणार

उद्योजकांच्या शिष्टमंडळाशी मनपा आयुक्तांची प्रलंबित प्रश्नांबाबत चर्चा

नाशिक । तपोवनात कायमस्वरूपी प्रदर्शन केंद्र उभारण्याबाबतचा आराखडा लवकरच तयार करण्यात येईल. पहिल्या टप्प्यात त्यासाठी दहा हेक्टर जागा उपलब्ध करून दिली जाईल. नंतर टप्प्याटप्प्याने या केंद्राचा विस्तार करण्यात येईल, अशी ग्वाही महापालिका आयुक्त मनिषा खत्री यांनी निमा व आयामा पदाधिकारी यांच्या बैठकीदरम्यान दिली.

हा आराखडा तयार करताना पार्किंग, वीज , पाणी, अग्निशामक सुविधासह नाविन्यपूर्ण जागतिक दर्जाच्या अत्याधुनिक सुखसुविधांबद्दल सविस्तर चर्चा करण्यात आली. तसेच नाशिक औद्योगिक क्षेत्रात सर्व रस्ते टप्पा टप्प्याने कोंक्रीटीकरण करण्यात येणार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. पहिल्या टप्प्यात अंबड एमआयडीसी मधील एक प्रमुख रस्ता एप्रिल मधे सुरू करण्यात येणार आहे असेही त्यांनी यावेळी सांगितले. सातपूर आणि अंबड औद्योगिक वसाहतीतील उद्योजकांचे विविध प्रलंबित प्रश्न मार्गी लागावेत या मागणीसाठी नाशिक इंडस्ट्रीज

अँड मॅन्युफॅक्चरर्स असोसिएशन - निमा चे अध्यक्ष आशिष नहार व आयाम चे अध्यक्ष ललित बूब यांच्या नेतृत्वाखाली विविध औद्योगिक संघटनांच्या शिष्टमंडळाने शुक्रवारी महापालिका आयुक्त मनिषा खत्री यांची भेट घेऊन त्यांच्याशी चर्चा केली त्यावेळी त्या बोलत होत्या.

अंबड व सातपूर औद्योगिक वसाहतीतील उद्योगांना मोठ्या प्रमाणात आकारण्यात आलेला मालमत्ताकर कमी करून वाजवी दराने त्याची आकारणी करण्यात यावी अशी विनंती शिष्टमंडळाने केली असता उद्योजकांना कमर्शियल दराने जी आकारणी लागू होती ती आता औद्योगिक दराने करण्याचा निर्णय झाल्याचे आयुक्तांनी निदर्शनास आणले. औद्योगिक क्षेत्रातील रस्ते, पथदीप, स्वछतागृह, वाहतूक, अन अधिकृत थांबे, रस्ते, पथदीप, घंटागाडी, स्वछतागृह आदी प्रश्न चर्चेस आले

असता ते सर्व प्रश्न मार्गी लागतील, असे अभिवचन आयुक्तांनी दिले.एलबीटीच्या जुन्या मुद्द्यावरही यावेळी सर्वेकष चर्चा झाली. एलबीटीचा परतावा उद्योजकांना लवकरच मिळणार असेही त्यांनी स्पष्ट केले. सांडपाणी व्यवस्थापन केंद्र व सामायिक पाणी प्रक्रिया केंद्र उभारणीचा मुद्दा चर्चेस आला असता लवकरच या कामास सुरुवात करणार आणि

मुख्यमंत्र्यांकडे आपण जातोने या प्रश्नांबाबत पाठपुरावा करणार असल्याचे त्यांनी एका प्रश्नाच्या उत्तरात सांगितले. अंबड औद्योगिक क्षेत्रातील फायर स्टेशन नाशिक महापालिकेकडे हस्तांतरित करण्याची कार्यवाही लवकर व्हावी, अशी मागणी उद्योजकांनी केली असता एमआयडीसीबरोबर बैठक लावून लवकरच याबाबत निर्णय घेण्याचे आश्वासन त्यांनी दिले.

मराठा हायस्कूलमध्ये जागतिक वनदिन साजरा

नाशिक । मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्थेच्या नाशिक येथील मराठा हायस्कूलमध्ये जागतिक वन दिन साजरा करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी मुख्याध्यापक पुरुषोत्तम थोरात होते. व्यासपीठावर उपमुख्याध्यापक चंद्रजीत शिंदे उपस्थित होते. सही तिचे व साईराज जाधव यांनी मनोगत व्यक्त केले.

अध्यक्षीय मनोगतात थोरात सर म्हणाले, २१ मार्च हा दिवस जागतिक वनदिन म्हणून साजरा केला जातो. सुमारे साडेचारशे वर्षांपूर्वी संतश्रेष्ठ जगतांरु तुकाराम महाराज यांनी वृक्षांविषयी

आपल्या मनातील भावना व्यक्त करताना वृक्षाना सोयरे म्हणून संबोधले आहे. त्याच राष्ट्रसंत तुकाराम महाराज यांच्या विचाराने प्रभावित झालेल्या आणि संपूर्ण महाराष्ट्रातील प्रत्येक माणसाच्या हृदयामध्ये आपले स्थान निश्चित केलेल्या छत्रपती शिवाजी महाराजांनी सुद्धा वृक्ष लागवड आणि संवर्धन अत्यंत जागरूकपणे केले. स्वतंत्र आजापत्र काढून वृक्षतोडीवर सक्त बंदी आणली होती. परंतु कालांतराने मात्र वनांचे महत्त्व जाणून घेण्यात व त्यांचे संवर्धन करण्यामध्ये कुठेतरी आपण कमी पडलो.

लोकांमध्ये वृक्ष संवर्धनाच्या बाबतीत जाणीव जागृती व्हावी यासाठी २१ मार्च हा दिवस जागतिक वनदिन म्हणून साजरा केला जातो. पयारणाचे संतुलन राखण्यासाठी वृक्ष अत्यंत महत्त्वाचे आहे व याबाबत विद्यार्थ्यांमध्ये समाज जागृती व जाणीव निर्माण करण्यासाठी हा दिवस साजरा केला जातो. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन जान्हवी सोनजे व भार्गवी लेंडे यांनी केले तर आभार अस्मिता नवले व सेजल दशपुते यांनी केले. कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी सर्व शिक्षक बंधू भगिनी यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

वेरूळला रंगला स्वराज्य संकल्पक शहाजीराजांचा जयंती उत्सव

वेरूळ (संभाजी नगर) । स्वराज्य संकल्पक शहाजीराजे भोसले यांची ४३१ वी जयंती वेरूळ येथील शहाजी स्मारक तेथे मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली. स्वराज्य संकल्पक शहाजीराजे जयंती उत्सव समिती वतीने कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

या कार्यक्रमासाठी प्रमुख अतिथी म्हणून नागपूर संस्थानचे मधोजीराजे भोसले, माजी केंद्रीय रेल्वे राज्यमंत्री रावसाहेब दानवे, राजे शिवाजीराव जाधव, शहाजी राजे भोसले स्मारक नियोजन आढावा समितीचे अध्यक्ष

सांस्कृतिक कार्यक्रमांची रेलचेल

जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी, पोलिस अधीक्षक विनयकुमार राठोड, नांदेड जिल्हाधिकारी प्रवीण जाधव, प्रा रवींद्र बनसोड, उत्सव समिती संस्थापक किशोर चव्हाण, जयंती उत्सव समिती अध्यक्ष डॉ. विलास पांगारकर, स्वागताध्यक्ष राजेश सरकरे आदी प्रमुख मान्यवर व्यासपीठावर उपस्थित होते. शहाजी राजे यांच्या 33 फूट उंच असलेल्या स्मारकास मान्यवरांनी अभिवादन करत पूजन केले. सांस्कृतिक

कार्यक्रमाची सुरुवात दीपप्रचलनाने करण्यात आली. कार्यक्रमाची प्रस्तावना किशोर चव्हाण तर मान्यवरांचे स्वागत स्वागत समिती अध्यक्ष विलास पांगारकर यांनी केले. शाहीर सुरेश जाधव यांनी शिवकालीन शाहिरा सादर केली. तर दिलीप सरकरे आदी प्रमुख मान्यवर व्यासपीठावर उपस्थित होते. शहाजी राजे यांच्या 33 फूट उंच असलेल्या स्मारकास मान्यवरांनी अभिवादन करत पूजन केले. सांस्कृतिक

सातपुडा टायगर रिझर्वमध्ये तीन पक्ष्याचे प्रथमच दर्शन!

(किरण घायदार यांजकडून)

नाशिक मध्य प्रदेशातील सातपुडा टायगर रिझर्वमध्ये वन विभाग आणि वाईल्ड वॉरियर्स संस्थेतर्फे सातवा बर्ड सर्वे 9 मार्च ते ११ मार्च दरम्यान संपन्न झाला. या तीन दिवसांच्या सर्वेक्षणात अकरा राज्यांतील 75 हून अधिक पक्षी अभ्यासक सहभागी झाले होते. या सर्वेक्षणात 260 हून अधिक प्रजातींची नोंद करण्यात आली. या सर्वेमध्ये नाशिकमधील नेचर क्लब ऑफ नाशिकचे अध्यक्ष पक्षी अभ्यासक प्रा.आनंद बोरा यांनी यलो बीटन, जळगाव येथील पक्षी अभ्यासक लक्ष्मीकांत दुर्वे यांनी काश्मिरी फ्लायकॅचर तर अमरावती येथील डॉ. रणजीत चित्रकार यांनी चेसनट हेडेड बी इटर या पक्ष्याची प्रथमच नोंद बर्ड सर्वेमध्ये केली. प्रा. बोरा व डॉ. चित्रकार यांना इस्ट पंचमडीमधील मेटकुली बफर झोनमध्ये पक्षी निरीक्षण करण्यासाठी दिले होते. एका गटात दोन पक्षिमित्र, वनरक्षक, वनमजूर अशी टीम तयार करण्यात आली होती. रोज पंधरा वीस किमी वाघाच्या जंगलात पायी फिरून पक्षी गणना करण्यात आली. हे पक्षी सातपुडा

टायगर रिझर्वमध्ये हे तीन पक्षी पहिल्यांदाच बघावयास मिळाल्याने त्याची नोंद वन विभागाने देखील करून घेतली. यलो बीटन उत्तर भारतीय उपखंडात, पूर्वला रशियन सुदूर पूर्व जाणून आणि ईंडोनेशियामध्ये प्रजनन करतो तो प्रामुख्याने निवासी आहे; परंतु काही उदरेकडील पक्षी कमी अंतरावर स्थलांतर करतात. अलास्कामध्ये तो भटकंती करणारा म्हणून नोंदवला गेला आहे. हा पक्षी गोड्या पाण्यातील दलदलींमध्ये आणि दलदलींमध्ये

आढळतात. या पक्ष्याला १९१८ च्या स्थलांतरित पक्षी करार कायद्यांतर्गत संरक्षण देण्यात आले आहे. जळगाव येथील पक्षी अभ्यासक लक्ष्मीकांत दुर्वे यांनी काश्मिरी फ्लायकॅचर याची नोंद केली. हा पक्षी वायव्य हिमालयात आणि दक्षिण भारत आणि श्रीलंकेत हिवाळ्यात प्रजनन करतो. ते मध्य श्रीलंकेच्या टेकड्या निलगिरी आणि भारतातील पश्चिम गटांमध्ये स्थलांतरित होतात. तर अमरावती येथी डॉ.रणजीत चित्राव यांनी चेसनट हेडेड बी

इटर या पक्ष्याची नोंद केली. हा पक्षी हा पक्षी उपोष्णकटिबंधीय खुल्या जंगलात, बहुतेकदा पाण्याजवळ प्रजनन करतो. हा पक्षी उंचावरील भागात सर्वात सामान्य आहे. हा पक्षी वायव्य खाणारा मेरोपिडे कुटुंबातील एक पक्षी आहे . तो भारतीय उपखंडात आणि लगतच्या प्रदेशात, भारत, बांगलादेश आणि श्रीलंका ते आग्नेय आशियापर्यंत प्रजनन करतोसातपुडा टायगर रिझर्वच्या फिल्ड डारेक्टर राखी नंदा यांच्या हस्ते सर्वांना प्रमाणपत्र देवून सत्कार करण्यात

सातपुडा टायगर रिझर्वमध्ये बर्फ झोनमध्ये एका तळ्याच्या काठावर पक्षी निरीक्षण करीत असताना अचानक पक्ष्यांचा किलबिलाट सुरू झाला. चेंजेबल हॉक झाल हा पक्षी उडून एका जवळच्या झाडावर येवून बसला. हा गरुड पक्षी माणसांपासून दूर राहणे पसंद करतो. तो जवळ बसल्यावर दुर्बिणीमधून बघितले असता त्याच्या पायात एक पक्षी होता आणि निरीक्षण करताना तो पक्षी यलो बीटन असल्याची खात्री पटली. एक दुर्मिळ पक्षी आम्हाला या टायगर अभयारण्यात दिसला तो गरुडाची शिकार होताना! एका ठिकाणी आनंद तर दुसऱ्या बाजूला तो पक्षी शिकार झाल्याचे दुःख होते.

- प्रा.आनंद बोरा, पक्षी अभ्यासक

आला. यावेळी वॉरियर्स संघाच्या सचिव मतकर, रितेश खाबिया, स्वप्नील फणसे आणि श्रीकांत कळमकर उपस्थित होते.

भक्तिमार्ग

माणसाला कशातच समाधान सापडत नाही हेच खरं... त्याला रिमझिम पाऊस हवा असतो पण, नंतर तीच रिमझिम त्याला कंटाळवाणी रिपरिप वाटू लागते. तीच बाब थंडीची... ऋतूच्या आरंभीची आल्हाददायक वाटणारी थंडी अंधरुणाबाहेर डोकं काढू देईनाशी होते तेव्हा मात्र कंटाळवाणी, आळस वाढवणारी वाटू लागते. ग्रीष्माची तर बातच वेगळी. हा तर अनेकांना जाचणारा ऋतू. सगळीकडे उन्हाचे कुंभ धडधडू लागतात. तप्त ज्वाळांसारख्या हवेचे लपापते झोत अंग भाजून काढू लागतात. या अग्निकुंडाच्या धमीने जमिनीवरील आणि जमिनीखालील

ऋतूचक्र आपल्या नेहमीच्या गतीत फिरत असतं. सहा ऋतूंमध्ये विभागलेला एका वर्षाचा काळ बघता बघता निघून जातो. वर्षाची अखेर येऊन ठेपते. याच काळात अवतरतो तो ग्रीष्म. सगळीकडे काहिली माजवणारा, वातावरणात उन्हाची पेरणी करणारा, उकाड्याचं साम्राज्य पसरवणारा... एकीकडे या दिवसातली शुष्कता नकोशी वाटते तर दुसरीकडे रानोमाळ बहरणाऱ्या रानमेव्याची भुरळ पडते. निसर्गभक्तीची जागी करणाऱ्या ग्रीष्माविषयी...

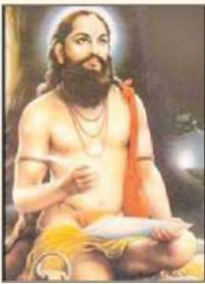
पाण्याचे खोतही आटतात. सगळीकडे पाण्याचं दुर्भिक्ष्य जाणवू लागतं. पाखरं दाण्याला आणि जनावरं हिरव्या चान्याला महाग होतात. त्याच वेळी वसंताचं आगमन झाल्यामुळे फुलाफळांचा बहर असतो, नवपालवीचे धुमारे फुलतात. शरीराला थंडावा देणाऱ्या फळांचे हारे बाजारात सजू लागतात. सुगंधी फुलांचे घोस वेळींच्या पानांआडून हसू लागतात. हे सगळे वातावरणात चैतन्य निर्माण करणारे घटक असले तरी वाढता उष्मा आणि त्यामुळे होणारी अंगाची काहिली मात्र अगदी नकोशी होऊन जाते. म्हणूनच ग्रीष्माचं स्वागत करणाऱ्यांपेक्षा त्याला नाकं मुरडणाऱ्यांची संख्याच जास्त असते. अर्थात कोणी कितीही नाकं मुरडली तरी ऋतूचक्र थांबत नसतं. थांबणार नसतं. नित्याच्या वेळापत्रकाप्रमाणे त्याचं जाणं-येणं सुरू

नरदेही आलीयां येक ।

भगवद्भक्ति हे उत्तम। त्याही बरी सत्समागम। काळ सार्थक हाचि परम। लाभ जाणावा।। नरदेही आलिया येक। काही करावे सार्थक। जेणं पाविजे परलोक। परम दुल्लभ जो।। जन्मा आलियाचे फळ। काही करावे सफळ। ऐंसे न करिता निर्फळ। भूमिभार होये।। नरदेहाचे उचित। कांही करावे आत्महित। यथानुशक्त्या चित्तवित्त। सर्वोत्तमी लावावे।।

आपल्या पुराणांमधून ८४ लक्ष प्रकारचे जीव जगात वास करत असतात असा उल्लेख आढळतो. या प्रकारांपैकी एक म्हणजे मनुष्यजन्म होय.

त्यामुळे श्रीसमर्थ म्हणतात की मोठ्या पुर्वपुण्याईने आणि भगवंताच्या कृपेनेच मनुष्यजन्म प्राप्त होतो आणि त्यातही त्या माणसाचा भाग्ययोग असला तरच तो सन्मार्गाला लागतो. स्नान, संध्या, भगवंताचं स्मरण आणि सद्वासना, पूर्वजन्मांची पुण्यकर्म आणि पवित्री वागणं यामुळेच मोक्ष प्राप्त होतो. मनुष्यजन्म सार्थकी लावून ऐहीक जीवन संपल्यानंतर जन्म-मरणाच्या फेऱ्यातून सुटका होऊन तो मोक्ष मिळावा हे प्रत्येकाने आपल्या आयुष्याचं ध्येय ठेवलं पाहिजे. त्यासाठी जी साधनं सांगितली आहेत त्यामध्ये सर्व प्राणिमात्रांशी दया भाव, प्रेमभाव आणि सद्भाव ठेवून वागणं, भगवंताची अनन्यभावे भजन, पूजन, कीर्तन अशा मार्गाने भक्ती करणं

दासबोधातून...

महत्त्वाचं आहे. पूर्वापांचा नाश होण्यासाठी दानधर्म तीर्थटन, देवदर्शन आणि संतांचं मार्गदर्शन उपयोगी पडतं.

आपल्या शास्त्रांनी भगवंताच्या भक्तीचे नऊ मार्ग सांगितले आहेत. त्यालाच नवविधा भक्ती म्हणतात. श्रवण, कीर्तन, स्मरण पादसेवन, पूजन, वंदन, दारयभक्ती, सख्यभक्ती हे आठ प्रकार व शेवटची आणि सर्वात उच्च कोटीची नववी भक्ती म्हणजे आत्मनिवेदन होय. आत्मनिवेदन म्हणजे परमेश्वराशी एकरूप होणं अवस्थेत पोचल्यानंतर भक्त वेगळेपणाने उरतच नाही; तो स्वतःच भगवंत होऊन जातो. संत कबिरांचा एक प्रसिद्ध दोहा आहे. त्यात ते म्हणतात, मी तुला म्हणजे भगवंताला शोधण्यासाठी भक्ती करत राहिलो आणि तू मला प्राप्त झालास तेव्हा माझ्यातला 'मी'च नाहीसा झाला. शोधणाऱ्याला भगवंत मिळाला आणि शोधणारा

त्या भगवंतातच विलीन झाला. त्याचं वेगळेपण संपून गेलं. ही भक्तीची परमावस्था आहे. ती साध्य करणं हे आपण आपल्या जीवनाचं ध्येय ठेवलं पाहिजे. त्या ध्येयापत्र जाण्यासाठी संतसंगती अपूर्व काम करणारी आहे. त्याबरोबरच योग्य मार्गाने मिळालेली संपत्ती ते देवाचं देणं आहे असं समजून तो पैसा आणि आपलं अंतःकरण शक्य तेवढं सन्मार्गाला लावावं असंही श्रीसमर्थ बजावतात.

कराविव शरीरस्य नेत्रयोर्विव पक्ष्मणी। अविचार्य प्रियं कुर्यात्तन्मित्रं मित्रमुच्यते।। हात शरीरासाठी आणि पापण्या डोळ्यांसाठी कसलाही विचार न करता प्रिय कृती करतात, त्याप्रमाणे मित्रासाठी उत्स्फूर्तपणे कृती करणारा मित्र हा खरा मित्र, असं म्हणतात.

भावार्थ

धन्यो धन्वन्तरिर्नात्र चरकश्चरतीह न। नासत्यावपि ना सत्यावत्र चिन्ताज्वरे किल। कितारूपी ज्वर निर्माण झाला असेल तर तो दूर करण्याच्या बाबतीत धन्वंतरी यशस्वी होत नाही, चरकाचे काही चालत नाही आणि अश्विनीकुमारही उपयोगी पडत नाहीत.

तस्मात्प्रागेव रोगेभ्यो रोगेषु तरुणेषु वा। भेषजं प्रतिकुर्वीत य इच्छेत्सुखमात्मनः।। आपल्या सुखाची इच्छा करणाऱ्याने रोग होण्यापूर्वी किंवा रोगाचा जोर वाढण्यापूर्वी औषधोपचार करावा.

एक छोटी मुलगी म्हणाली होती, 'ती बघ देवबाप्पाची लालचुटूक छत्री! आपल्याला सावली देण्यासाठी मांडून ठेवलीये!' उन्हाळ्यात प्रवास करण्याची वेळ आलीच तर रानमाळावर जागोजाग फुललेल्या या लालेलाल छत्र्या डोळ्यांना सुखावतात. गुलमोहराबरोबरच उन्हाळ्यात तनामानाला सुखावण्यासाठी सृष्टीकर्ता अनेक प्रकारचे नजरणे पाठवत असतो. या दिवसात पळस फुलतो. बहाव्याचे घोस रस्त्यावर सडा घालतात. एप्रिलच्या झाडाची गर्द जांभळी फुलं हलकेच तरुतळाशी झेप घेतात. दारातल्या मधुमालतीवर बहर असतो आणि उन्हाळ्यातल्या मोगऱ्याच्या गजऱ्याचा

रंगीबेरंगी सौंदर्य ग्रीष्माचं

नखरा तर अतुलनीय! पांढऱ्याशुभ्र मोगऱ्याचा मंद सुगंध मनात भरून उरतो. तशीच जागोजागी दिसणारी उसाची गुन्हाळ! गुन्हाळातल्या उसाच्या रसाची मधूर चव जीभेला थंडावा देते, तुष्टणा शमवते. उन्हाळ्यात वेलीवर फुललेला पांढराशुभ्र मोगरा पाहून मन प्रसन्न होतंच पण वेलीखाली पहाटे पडलेला पांढरा सडा, मोती ओघळून पसरल्यासारखा दिसतो. हा शुभ्र मोगऱ्याचा गजरा पसंत न करणारी स्त्री बघायला मिळणार नाही. असा एखादा मोगऱ्याचा गजरा कुठल्याही स्त्रीच्या पुढे केला की, त्या फुलाइतकीच टवटवी तिच्याही चेहऱ्यावर दिसते. असंही म्हणतात की, ज्याप्रमाणे हसणारा माणूस कसाही असला तरी सुंदर दिसतो त्याचप्रमाणे फुलांचा गजरा केसात माळणारी स्त्री देखणीच दिसते. फुलांच्या

नाजूकपणाचं, कोमलतेचं आणि स्त्रीच्या स्वभावधर्मातलं हे साधर्म्य यांचा मेळ पाहणाऱ्याला लोभस दिसतो! उन्हाळ्यात मोगऱ्याचा गंध भरभरून घेता येतो. कुठलाही कार्यक्रम असो, सणसमारंभ असो, या ऋतूमध्ये गजरे देऊन स्त्रियांचं स्वागत केला जातं. या दिवसात सगळीकडे वणवा पेटलेला असतो हे नक्की पण हा ताप सुसह्य करणारी उसाच्या रसाची गुन्हाळही सज्ज असतात. छन् ९९ छन् ९९ घुंगर वाजवत फिरणाऱ्या चाकांकडे बघत गुन्हाळात बसून उसाचा रस पिण्याची मजा काही औरच! भर उन्हातून चालत आल्यावर कडेला उंचच उंच हिरव्यागार पानांचे तुरे ल्यायलेल्या उसाच्या कांड्या मिरवणारं, गार सावलीत बाकडं टाकून सजवलेलं एखादं गुन्हाळ दिसलं की त्या ताऱ्या रसाचा सुवास खेचून घेतो. पावलं आपोआपच तिकडे वळतात. गार सावलीत बसल्यावर रसाचा पहिला घोट तहानलेल्या घशात गेला की असा काही थंडावा मिळतो की वा! अरे, अमृताचा घोट यापेक्षा काय वेगळा असावा, असंच वाटून जातं. हे अमृत पिण्याची मजा फक्त उन्हाळ्यातच अनुभवता येते.

उन्हाळ्यात सुट्ट्यांचा आनंद लुटता येतो. बाहेर उष्णता असली तरी सृष्टीचा नजारा अनुभवता येतो. भर उन्हात काळ्याभोर रस्त्यावरून जाताना दूरवर नजर गेली की रस्त्यावर पाण्याचं छोटं तळ असल्यासारखं भासतं. पण आपण तिथपर्यंत पोहोचलो की ते तळ आणखी पुढे पुढे जात राहतं. हेच तर मृगजळ असतं. बिचारं हरीण मृगजळामागे धावत असतं म्हणे. बरोबरच आहे, आपल्यासारख्या माणसांची फसणट होते तिथे बिचारी हरणं फसली तर नवल नाही.

उन्हाळ्यातल्या सुड्डीचा काळ सर्वांनाच आवडतो. परीक्षेच्या काळात सर्वत्र गंभीर शांतता जाणवते. विद्येची पूजा करणारे विद्यार्थी मान खाली घालून अभ्यास करताना दिसतात. कलिंगड, द्राक्ष यांच्यासारखी सुमधूर गारवा देणारी फळं विद्यार्थ्यांना अभ्यास करायला, स्मरणशक्ती वाढवायला मदत करतात. खरं तर आंबा येण्यापूर्वी बाकी सर्वच फळांची बाजारात भरपूर आवक असते. त्याची मौज भरपेट लुटता येते. वर्षातील प्रत्येक काळाचं सौंदर्य वेगळं असतं. गरज असते ते शोधण्याची आणि आस्वाद घेण्याची...

असंच घर मिळो...

राच्या स्वच्छतेचं काम हाती घेतलं होतं. आवराआवर सुरू होती. माळ्याच्या वरची सफाई करत असताना एका कोपऱ्यात गवताच्या काड्यांनी विणलेलं छोटं घरटं हाती लागलं. रिकामच होतं ते. बहुदा अर्धवट असावं. गवताच्या काड्या, कापसाचे पुंजके एकत्र करून घरटं तयार करण्याचा प्रयत्न चालला असावा बहुदा चिमणा-चिमणीचा. मग ते अर्धवट का सोडलं असावं? असो..

माणसाला समज येण्याच्या आधीपासून तो कुठे तरी रहात होता. कुठे तरी म्हणजे कधी झाडाच्या फांदीवर, कुठे दगडाच्या कपारीत, कधी छोट्याशा गुहेत, कधी डोंगरमाथ्यावर झोपडी बांधून. अशी एक ना अनेक ठिकाणं माणसानं राहण्यासाठी तयार केली. त्याचं राहणं म्हणजे ऊन, वारा, पाऊस यापासून संरक्षण मिळावं एवढ्यासाठीच.. अलिकडच्या काळात माणसाच्या राहण्याच्या ठिकाणाचं स्वरूप आमूलाग्र बदललं. तो राहु हक्काची घरात. आपल्या हक्काची घरात असं जिथं राहतात ते घर. जिथे आपल्याला कशाचीही चिंता सतावत नाही ते घर. जिथे आपलेपणाची जाणीव प्रखर असते ते घर. जिथे असतो नात्यातला

अलेख्य, जिथे असतं जपणारं हळवेपण.. जिथे असतात घरपण टिकवणारे नात्यांचे बंध. घर असतं मातीचं, घर असतं पत्र्याचं, घर असतं पाचट टाकून तयार केलेलं, घर असतं कुडाच्या भिंतीचं, घर असतं सिमेंटच्या घट्ट भिंतींनी तयार झालेलं. घरांचे प्रकार तरी किती असावेत.. असंच सहज गंमत म्हणून शोधण्याचा प्रयत्न केला; अर्थात गुगुलवर. तर तिथे पहिल्या क्षणाला जवळपास सहा दशलक्षांहून अधिक पानांची नोंद सापडली. अर्थात त्यात घरांच्या रचना, मांडणी, डिझाईन, प्रकार यापासून आधुनिक गॅझेटने सज्ज असलेल्या घरांची माहिती उपलब्ध आहे. पक्षांची घरटी हा खरोखरच अभ्यासाचा विषय, त्यावर अनेकांनी केलेला अभ्यास उपलब्ध आहे. तरीदेखील त्यातील नावीन्य संपत नाही. चिमणीचं घरटं मेणाचं, काऊचं शेणाचं... बालपणापासून आपण ऐकत आलेलो... प्रत्यक्षात काड्यांचा वापर करून कावळ्याचं घरटं तयार होतं, चिमणीचं घरट असतं गवताच्या मऊ काड्यांपासून. काही पक्षी उंच झाडांवर घरटी बांधतात.

सुगारणीच्या घरट्याची भुरळ आपणा साऱ्यांना पडलेली आहेच. इतकी की सुगारणीच्या खोऱ्यावर बहिणाबाईंनी अजरामर काव्य रचलेलं...

अलिकडच्या काळात घरं श्रीमंत झालीत पण माणसाचं काय झालं? एक छानसं वाक्य नुकतंच वाचनात आलं ते असं होतं, 'घरपण टिकवायचं असेल तर दारात कुत्रा नको, अंगणात तुळस हवी. हातात मोबाईल नको पुस्तक हवं आणि घरात झुंबर नसलं तरी चालेल पण मंद प्रकाश देणारी समई हवी'. किती समर्पक आणि छान अर्थसह मांडणी केलीय ना... आपणा साऱ्यांना अगदी असंच घर मिळो.

कसा सोडवायचा गुंता ?

आम्ही रहायचो त्या कॉलनीत एक भलं मोठं आब्याचं झाड होतं, अनुनही आहे. दुपारच्या वेळी या झाडाच्या सावलीत खेळताना अजिबात ऊन लागत नव्हतं. दुपारी सावलीत खाट टाकली की आम्ही सारी मुलं तिथे बसून खेळत असू. कधी कधी अभ्यासही करत असू. आमच्या कॉलनीत एक आजी रहायची. वय असेल सत्तरीला भिडलेलं. आम्ही मुलं दुपारी सावलीत येऊन बसलो की ती देखील येऊन आमच्याशी गप्पा मारायची. कधी गोष्टी देखील सांगायची. गोष्ट सांगण्याची तिची लकब खुपच छान होती. ती सांगत असताना गोष्टीचं चित्र डोळ्यासमोर उभं रहायचं. गोष्ट सांगत असताना तिची एक सवय पण होती. आमच्याकडे येताना ती एकमेकांमध्ये गुंतलेला दोरा हातात घेऊन यायची. आजच्यासारखं पूर्वी कॅरीबॅगचं फॅड नव्हतं. तेव्हा किराणा कागदाच्या पुड्यात दोऱ्याने बांधून दिला जायचा. पुड्यांना बांधलेला हा दोरा गोळा करून ठेवला जाई. मग त्याला सुटा करून गाठ मारून गोधडी शिवण्यासाठी वापरला जाई किंवा पतंग उडवण्यासाठी

तरी वापरला जात असे. तर ही आजी असा एकमेकात गुंतलेला दोरा घेऊन यायची. आम्हाला गोष्ट सांगायची आणि दोऱ्याचा गुंतादेखील सोडवायची. गुंता सोडवायची तिची लकब खुपच भारी होती. कसाही गुंता असला की ती

क्षणात सोडवायची. तिच्याबरोबर आम्हीदेखील काही वेळा दोऱ्याचा गुंता सोडवायचा प्रयत्न करायचो पण दोरा सुटा होण्याऐवजी गुंताच अधिक वाढे, कदाचित अनुभवाची शिंदोरी कमी पडत असावी.

आज अनुभव आहे, शिक्षण आहे, सारे काही आहे; गुंता मात्र वाढत चाललाय आपल्या अवतीभवती. आपण जितका गुंता सोडवायचा प्रयत्न करतो, तितका तो वाढत जातो. गुंता कशाचा आहे?

स्वमदत

लागेल. आरशात जसं प्रतिबिंब पाहतो ना तसंच पहावं लागेल. थोडंसं आतही, मनात डोकवावं लागेल. चिंतनात डुबावं लागेल. तेव्हाच सुटू शकेल हा गुंता. नाही तर आहेच.. गुंता आणि पुन्हा गुंता!

हे जीवीचे निज गुज । परी कैवी राखो तुज । जें पढीयेसी तू मज । म्हणेनियां ॥ ४.२८ ॥

ज्ञानेश्वरीमधून अनेक जीवनकर्मांवर भाष्य करण्यात आलं आहे. बरील श्लोकामधून एक कालतीत सत्य मांडण्यात आलं आहे. हा योग म्हणजे माझ्या जीवनातील अत्यंत गुप्त बाब आहे; पण तुझ्यापासून तो कसा लपवून ठेवू? कारण तू माझा अगदी लाडका आहेस.

भगवंत म्हणतात, हे अजुना, हा निष्काम कर्मयोग मी तुला सांगितला आहे. हा योग म्हणजे माझ्या जीवनातील अत्यंत गुप्त बाब आहे. तू माझा अत्यंत लाडका आहेस मग हा मी कसा बरं लपवून ठेवू?

अजुना, तू म्हणजे

प्रेमाचा पुतळा आहेस. भक्तीचा जिह्वाळा आहेस. मित्रतेची जीवनकला आहेस. तुझा आणि माझा संबंध विश्वासाचा आणि जवळचा आहे. युद्धप्रसंगी मी तुझी

दैवंदिन ज्ञानेश्वरी

योगरहस्य सांगावं हे भगवंतांनी अर्जुनाला सांगितलं. कारण अर्जुन श्रद्धावान होता. जो श्रद्धावान असतो तोच भक्त असतो.

श्रीकृष्णाचं हे बोलणं अर्जुनाला पटलं नसावं. कारण सूर्य आणि मनु तर फार प्राचीन आणि भगवंत तर आता आहेत, मग हे कसं शक्य आहे? असे अर्जुनाला वाटतं.

जाणून घ्या

नेक लोक जोडधंदा करतात; म्हणजे त्यांचा एक मुख्य धंदा असतो आणि त्याला मदत म्हणून ते दुसरा धंदा करतात. त्याचं सर्व लक्ष मुख्य धंद्यावर केंद्रित झालेलं असतं. जोडधंद्यामुळे मुख्य धंद्यात व्यत्यय येऊ लागला तर तो जोडधंदा जरूरीप्रमाणे बंदही करतात किंवा नफा-नुकसानीचा प्रसंग आला, तर जोडधंद्यातल्या नुकसानीकडे विशेष आस्थेने पहात नाहीत. प्रत्येक माणसाने परमार्थ हा मुख्य धंदा ठेवून प्रपंच जोडधंदा म्हणून करावा. म्हणजेच प्रपंचात होणाऱ्या लाभ-हानीचा परिणाम भगवंताच्या अनुसंधानावर होऊ देऊ नये. परमार्थाच्या आड प्रपंच न येईल अशा युक्तीने वागावं. भाजीला जसं मीठ लागतं तसा परमार्थाला प्रपंच लागतो. मीठ नसेल तर भाजी अळणी लागते पण, मीठ जास्त झालं तर भाजी खावत नाही. त्याचप्रमाणे प्रपंच आणि परमार्थ यांचा संबंध आहे. काही लोकांना सक्तीने मीठ

प्रपंच जरूरीपुरताच करावा !

जास्त लागतं. तसंच ज्यांना प्रपंचाची सवय झाली आहे त्यांना तो जास्त लागतो. त्यांची गोष्ट निराळी पण नवीन प्रपंच सुरू करू इच्छिणाऱ्यांनी तरी तो बेतानेच करावा. भगवंत डोळ्यांपुढे ठेवून वागावं. प्रपंचात व्यवहार जतन करावा खरा, पण प्रपंच हेच सर्वस्व नव्हे.

महिमा नामस्मरणाचा

भगवंताचा विसर पडला तरी तो बरा नाही; मग तो प्रपंचात सुखसोयी असल्यामुळे होवो किंवा प्रपंचात दुःख झाल्यामुळे होवो; प्रत्येकाला प्रपंचाची अत्यंत गरज आहे; पण आपण त्याला वाजवीपेक्षा जास्त महत्त्व देतो आणि सर्व बिघडतं. प्रपंच पाहिजे आणि दुःख नको असं म्हणणं वेडेपणाचं आहे. मूल असेल तर ते कधी तरी आजारी पडायचंच. प्रपंच कुणाला

सुटला आहे? हा प्रपंच, हा संसार, भगवंतानेच उत्पन्न केला आहे तर तो कुणाला तरी सुटेल का? तसा नुसता प्रपंच तापदायक नाही तर आकुंचित प्रपंच तापदायक आहे. ज्याप्रमाणे आपण आपल्या या विश्वातले पैसे त्या विश्वामध्ये ठेवतो, त्याचप्रमाणे आपलं प्रपंचातलं मन काढून भगवंताकडे लावावं; तसं करण्यात समाधान आहे. नवरा-बायकोचं ध्येय एकच असेल तर त्यांचा प्रपंच सुखाचा होतो. जो मनुष्य हौसेने प्रपंच करेल, त्याला तो करायला चोवीस तासही पुरणार नाहीत; पण जो जरूरीपुरता प्रपंच करील, त्याला तीन-चार तास पुरतील. प्रपंचामध्ये कर्तव्याला चुकू नये पण त्यामध्ये आसक्तीने गुंतून राहू नये. व्यवहाराचं कर्तव्य मनापासून केल्यानंतर त्याचं फळ रामाकडे सोपवावं. रामाचं नाव शक्य तितकं घेऊन आपलं मन त्याच्या ठिकाणी चिकटवां यासाठी मनापासून प्रार्थना करावी.

गुप्तचर यंत्रणाची माहिती कमी पडली

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २२ :

शहरातील भडकलेल्या दंगलीबाबत गुप्तचर यंत्रणांचे अपयश असे म्हणता येणार नाही, पण अधिक चांगले इनपुट्स गुप्तचर यंत्रणा देऊ शकली असती. त्यामुळे गुप्तचर यंत्रणा पूर्णपणे माहिती ठेवण्यात कमी पडली, अशी कबुली राज्याचे मुख्यमंत्री आणि गृहमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिली. ते पोलीस आयुक्तालयातील सभागृहात आयोजित पत्रकार परिषदेत बोलत होते.

विश्व हिंदू परिषद आणि बजरंग दलाच्या कार्यकर्त्यांनी महाल-गांधीगेटसमोर औरंगजेबची प्रतीकात्मक कबर जाळली. कबरीवरील हिरव्या रंगाच्या चादरीवर

आयत लिहिलेल्या होत्या, अशी संभ्रम निर्माण करणारी माहिती सोशल मीडियाच्या माध्यमातून मुद्दामून पसरविण्यात आले. त्यामुळे सोमवारी दंगल घडली. ही दंगल घडण्यामागे गुप्तचर यंत्रणेचे अपयश आहे का? असा प्रश्न विचारताच मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, दिवसभर

सुरु असलेल्या या दंगलीबाबत पोलिसांच्या गुप्तचर यंत्रणेला बरीच माहिती होती. त्यामुळे गुप्तचर यंत्रणेचे अपयश म्हणता येणार नाही. मात्र, गुप्तचर यंत्रणा अधिक चांगली माहिती गोळा करू शकली नाही. गुप्तचर यंत्रणा पूर्णपणे अलर्ट मोडवर असती तर कदाचित वेगळे चित्र

मुख्यमंत्री फडणवीस यांची कबुली

असते, अशी कबुली फडणवीस यांनी दिली.

फडणवीस पुढे म्हणाले, की पोलिसांनी काढलेल्या व्हिडिओमध्ये आणि प्रसारमाध्यमांवरील व्हिडिओमध्ये अनेक चेहरे समोर आले आहे. प्रत्येक दंगेखोराला शोधण्याचे काम पोलीस करीत आहेत. पोलिसांनी आतापर्यंत १०४ जणांची ओळख पटवली असून ९२ जणांना अटक केली आहे. सोशल मीडियाच्या माध्यमातून काही दंगलखोरांनी खोटी माहिती पसरवून दंगल भडकविण्याचा प्रयत्न केला आहे. ६८ जणांची ओळख पटवली असून त्यांच्यावर गुन्हे दाखल करण्यात

आले आहे. संचारबंदीमुळे जनजीवन विस्कळीत झाले आहे. त्यामुळे व्यापारी वगांचे मोठे नुकसान झाले आहे. मात्र, आता टप्प्याटप्प्याने संचारबंदी शिथील करण्यात येणार आहे. मुख्यमंत्र्यांनी वरिष्ठ पोलीस अधिकाऱ्यांशी आयुक्तालयात बैठक घेतली आहे. शेवटच्या दंगेखोरावर गुन्हे दाखल करून कारवाई करा. प्रत्येकाला चांगला धडा शिकवा. यांना आता सरळ केले नाही तर भविष्यात त्यांची हिंमत्त वाढेल. दंगेखोरांनी पोलिसांवर हल्ला केला आहे. त्यात ३ पोलीस उपायुक्तांसह ३५ कर्मचारी जखमी झाले आहेत.

नागपुरात दंगलीचा मास्टरमाइंड फहीम खानला कोठडी

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २२ :

नागपुरात औरंगजेबाच्या कबरीच्या प्रतिकृतीशी संबंधित घटनेनंतर उसळलेल्या दंगलप्रकरणी पोलिसांनी मोठी कारवाई केली आहे. मायनॉरिटी डेमोक्रेटिक पार्टीचा शहराध्यक्ष फहीम खान शमीम खान याला न्यायालयाने १४ दिवसांची न्यायालयीन कोठडी सुनावली आहे.

पार्टीचे कार्यकारी अध्यक्ष हमीद इंजिनियर आणि त्यांचा साथीदार मोहंमद शहजाद खान यांनाही अटक करण्यात आली आहे. हमीद इंजिनियर यांनी सोशल मीडियावर हिंसाचाराचे समर्थन करणारे आणि

एमडीपी अध्यक्ष हमीद इंजिनियर व साथीदारालाही अटक

१०० हून अधिक दंगेखोर ताब्यात

दंगल भडकवणारे व्हिडिओ व्हायरल केले होते. त्यांच्या वृत्तयुक्त चॅनेलवरून चिथावणीखोर पोस्ट करण्यात आल्या होत्या. तपासात आणखी एक धक्कादायक बाब समोर आली आहे. हमीद इंजिनियर यांनी मुजाहिदीन आणि गाझापट्टीसाठी देण्या गोळा करण्याचे आवाहन केले होते. दंगलीच्या मास्टरमाइंड फहीम खान यांनी तुरुंगात छाती दुखत असल्याची तक्रार केली होती. त्यांची ऑनलाईन सुनावणी घेण्यात

आली. पोलीस आयुक्त रवींद्र सिंगल यांच्या माहितीनुसार, या प्रकरणी विविध पोलिस ठाण्यांमध्ये १३ एफआयआर दाखल करण्यात आले आहेत. आरोपींविरुद्ध भारतीय न्यायसंहिता कलम २५२, १९२, १९६, ३५३ १ (ब), ३५३ १ (क) अंतर्गत गुन्हे दाखल करण्यात आले.

हल्दीराम सिंगापूरच्या कंपनीला ९ टक्के हिस्सा विकणार

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २२ :

नागपूरच्या प्रसिद्ध हल्दीराम कंपनीने वर्षभराच्या वाटाघाटीनंतर अखेर जागतिक गुंतवणूकदारांसोबत सौदा अंतिम केला आहे. सिंगापूरच्या सरकारच्या मालकीच्या टेमासेक होल्डिंग्स कंपनीला ९ टक्के हिस्सा विकण्यात येणार आहे. या व्यवहारामुळे कंपनीचे मूल्यांकन तब्बल ८४,००० कोटीवर गेले आहे. यासोबतच हल्दीराम कुटुंबातील दोन मोठे व्यवसाय-नागपूरचे हल्दीराम फूड्स आणि दिल्लीचे हल्दीराम स्नॅक्स-एकत्र येणार आहेत.

या दोन्ही कंपन्यांचे विलीनीकरण लवकरच अधिकृत करण्यात येणार असून, नव्या कंपनीचे नाव हल्दीराम फूड्स अँड स्नॅक्स असेल. हल्दीराम सध्या मिठाई, नमकीन, रिटेल स्टोअर्स आणि रेस्टॉरंटसमध्ये मोठ्या प्रमाणात कार्यरत आहे. कंपनीची निव्वंत मोठ्या प्रमाणावर होत असून, भारताबाहेरही भारतीय लोकसंख्येच्या गरजा भागवत आहे. ब्रँडच्या प्रतिष्ठा, बाजारातील विस्तार आणि भविष्यातील संघर्षाच्या आधार हा मोठी किंमत ठरवण्यात आली आहे.

यापूर्वी अमेरिकेच्या ब्रॅकस्टोन कंपनीसोबत

वाटाघाटी सुरु होत्या, पण त्या यशस्वी झाल्या नाहीत. सुरुवातीला कुटुंबाने आपला बहुतेक हिस्सा विकण्याचा विचार केला होता, पण नंतर तो बहुसंख्य हिस्सा स्वतःजवळ ठेवण्याचा निर्णय झाला. नव्या व्यवस्थेनुसार, टेमासेक कंपनीला बोर्ड ऑफ डायरेक्टर्समध्ये स्थान मिळेल. तसेच, कंपनीचे प्राथमिक समभाग विक्री (आयपीओ) लवकरच बाजारात येणार आहे.

पुढील दोन वर्षांत हा आयपीओ पूर्ण होईल, अशी अपेक्षा आहे. कंपनी या नव्या गुंतवणुकीतून भारतासह जागतिक स्तरावरही आपला विस्तार करणार आहे. हलदीरामचा प्रवास १९६७ मध्ये नागपुरात सुरु झाला होता. संस्थापक शिवकिशन अग्रवाल यांनी इतवारी येथे छोटी दुकानातून व्यवसाय सुरु केला होता.

टेम्पोने रिक्शाला दिलेल्या धडकेत तरुणाचा मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :

बोरीवली पश्चिम येथे टेम्पोने रिक्शाला दिलेल्या धडकेत २५ वर्षीय तरुणाचा मृत्यू झाला. घटनेनंतर टेम्पो चालकाने घटनास्थळवरून पलायन केले असून याप्रकरणी बोरीवलीतील एम.एच.बी. कॉलनी पोलिसांनी अज्ञात टेम्पो चालकाविरोधात निष्काळजीपणाचा गुन्हा दाखल केला आहे.

सुनील विश्वकर्मा असे मृत तरुणाचे नाव असून तो नालासोपारा पूर्व येथील रहिवासी आहे. सुनील व त्याचे वडील राजेंद्र विश्वकर्मा (५६) दोघेही सुतारकाम करतात. ते १३ मार्च रोजी सकाळी दोघेही बोरीवली पश्चिम मधील न्यू लिंकरोड येथील योगीनगर परिसरात आले होते. काम आटोपल्यानंतर राजी नऊव्या सुमारास ते घरी जाण्यासाठी निघाले. त्यासाठी त्यांनी बोरीवली परिसरातून शेअरिंग रिक्शा पकडली. काही अंतरावर रिक्शाच्या उजव्या बाजूला टेम्पोने जोरदार धडक दिली.

प्रशांत कोरटकरविरोधात लुकआऊट नोटीस जारी

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २२ :

इतिहास संशोधक इंद्रजीत सावंत यांना धमकी आणि छत्रपती शिवाजी महाराजांविरुद्धी आक्षेपाह वक्तव्य करणाऱ्या प्रशांत कोरटकरविरोधात कोल्हापूर पोलिसांनी लुकआऊट नोटीस काढली आहे. यामुळे प्रशांत कोरटकरच्या अडचणी वाढण्याची शक्यता आहे. कोल्हापूर पोलिसांनी प्रशांत कोरटकरचा पासपोर्टही जप्त केला आहे. त्यामुळे प्रशांत कोरटकर बाहेर देशात पळून जाण्याची शक्यता कमी आहे.

१८ मार्च २०२४ रोजी सत्र न्यायालयाने प्रशांत कोरटकरचा जामीन अर्ज फेटाळला. तेव्हापासून तो फरार आहे. त्याच्या शोधकामा पोलिसांची पथके नागपूर, चंद्रपूर आणि मुंबई या तीन ठिकाणी तपास करत आहेत. मात्र, पोलिसांच्या हाती काही लागले नाही. अखेर कोल्हापूर पोलिसांकडून आज प्रशांत कोरटकर विरोधात लुकआऊट नोटीस जारी

करण्यात आली आहे. तसेच कोरटकरने कुठे-कुठे विमान प्रवास केला, याबाबत ब्युरो ऑफ इमिग्रेशन यांच्याकडून माहिती घेतली जाणार आहे.

लुकआऊट नोटीस हे भारतातील अधिकाऱ्यांद्वारे वापरले जाणारे एक परिपत्रक आहे जे प्रवासी व्यक्ती पोलिसांना हवा आहे की नाही हे तपासण्यासाठी वापरले जाते. सोप्या भाषेत सांगायचे तर, आंतरराष्ट्रीय विमानतळ किंवा समुद्री बंदरांसारख्या आंतरराष्ट्रीय सीमा ओलांडून प्रवास करणाऱ्या व्यक्तींची तपासणी करण्यासाठी याचा वापर केला जातो. जेव्हा एखादा गुन्हेगार अटक टाळण्यासाठी फरार होतो, तेव्हा

लुकआऊट नोटीस जारी केली जाते. लुकआऊट नोटीसला लुकआऊट सर्व्हेलर असेही म्हणतात. कधीकधी, कायदा अंमलबजावणी संस्था ज्यांच्यासाठी विनंती करतात त्यांच्याविरुद्ध लुकआऊट नोटीस जारी केल्या जातात. भारतात लुकआऊट नोटीस गृह मंत्रालयाने जारी केलेल्या काही मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करून जारी केली जाते.

कोणत्याही आरोपीविरुद्ध (भारतीय किंवा परदेशी) लुकआऊट नोटीस म्हणजेच एलओसी जारी केली जाऊ शकते. जर एखादा गुन्हेगार जाणूनबुजून अटक टाळत असेल किंवा न्यायालयात हजर राहण्यास नकार देत असेल, तर त्याच्याविरुद्धही लुकआऊट नोटीस बजावली जाऊ शकते. न्यायालये, सीबीआय, ईडी, एसएफआयओ आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांसह १५ अधिकाऱ्यांच्या आदेशानुसार ही नोटीस जारी केली जाऊ शकते.

जनता जातीयवादी नाही पुढारी जातीयवादी : नितीन गडकरी

■ महासागर प्रतिनिधी,
अमरावती, दि. २२ :

समाजकारण म्हणजेच राजकारण आहे. हे करणाऱ्याला पोस्टर लावण्याची गरज भासत नाही. मोही लोकसभेत निवडून आलो, पण लोकांना सांगितले की, माज्या हिशेबाने राजकारण चालेल, तुम्हाला मत द्यायचे असेल, तर ह्या, नाही दिले तरी चालेल. जो मत देईल त्याचेही काम करेल, नाही देणार त्याचेही करेल. मी तत्वांशी तडजोड करणार नाही. जात पुढारी निर्माण करतात. जनता जातीयवादी नाही,

पुढारी जातीयवादी आहेत, ते आपल्या स्वात्थासाठी जात समोर करतात, असे परखड मत केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांनी शनिवारी येथे व्यक्त केले. श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेच्या वतीने आयोजित समारंभात नितीन गडकरी यांना डॉ. पंजाबराव देशमुख स्मृती पुरस्कार प्रदान करण्यात आला, त्यावेळी ते बोलत होते. कार्यक्रमाला

राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे अध्यक्ष शरद पवार हे आभासी पद्धतीने उपस्थित होते. यावेळी खासदार बळवंत वानखडे, आमदार सुलभा खोडके, प्रवीण पोटे, नवीनयुग आमदार संजय खोडके, श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष हर्षवर्धन देशमुख आदी उपस्थित होते. नितीन गडकरी म्हणाले, मागासलेपण हा राजकारण्यांचा आवडीचा विषय आहे. आजकाल कोण मागास आहे, याची स्पर्धा सुरु झाली आहे.

विधवा महिलेची गळा आवळून हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी,
भंडारा, दि. २२ :

अनैतिक संबंधातून गावातीलच तरुणाने विधवा महिलेचा नॉयलॉन दोरीने गळा आवळून निर्घृणपणे खून केल्याची घटना लाखनी पोलिस ठाण्याच्या हद्दीतील ग्राम मोगरा/शिवाजी येथे (दि.२१) मार्च रोजी दुपारी ३ वाजता दरम्यान घडली. पुष्पा रामेश्वर बनकर (वय ३७ वर्षे, रा. मोगरा/शिवाजी, ता. लाखनी) असे मृतक महिलेचे नाव असून, खुशाल पुरुषोत्तम पडोळे (वय २७ वर्षे, रा.मोगरा, ता. लाखनी) असे आरोपी तरुणाचे नाव आहे. या घटनेतील मृतक व

मुलांचा सांभाळ करत होती. गत काही वर्षांपुढी तिच्या पतीने गळफास घेऊन आत्महत्या केली होती. दरम्यान, शुक्रवारी दुपारच्या सुमारास आरोपी खुशाल पडोळे याने तिला शेत शिवारातील नाल्याकडे बोलावले आणि नंतर आरोपीने दोरीने गळा आवळून तिचा निर्घृणपणे खून केला. मृतक पुष्पा व आरोपीचे मागील अडीच वर्षांपासून अनैतिक संबंध

आरोपी एकाच गावातील रहिवासी आहेत. मृतक पुष्पा बनकर ही भाजीपाल्याचा व्यवसाय करून आपल्या २ मुलांचा सांभाळ करत होती. गत काही वर्षांपुढी तिच्या पतीने गळफास घेऊन आत्महत्या केली होती. दरम्यान, शुक्रवारी दुपारच्या सुमारास आरोपी खुशाल पडोळे याने तिला शेत शिवारातील नाल्याकडे बोलावले आणि नंतर आरोपीने दोरीने गळा आवळून तिचा निर्घृणपणे खून केला. मृतक पुष्पा व आरोपीचे मागील अडीच वर्षांपासून अनैतिक संबंध

नागपूर हिंसाचार प्रकरणातील मुख्य आरोपी फहीम खानने मागितला जामीन

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २२ :

१७ मार्च रोजी नागपूरमध्ये झालेल्या हिंसाचारातील मुख्य आरोपी फहीम खानने सत्र न्यायालयात जामीन अर्ज दाखल केला आहे. फहीमने असा दावा केला आहे की, विश्व हिंदू परिषदेच्या कार्यकर्त्यांवर कारवाईची मागणी केल्यामुळे त्याला राजकीय सूडबुद्धीतून अटक करण्यात आली.

औरंगजेबाची कबर हटवण्यावरून झालेल्या हिंसाचार प्रकरणी मास्टरमाइंड फहीमसह ६ आरोपींविरुद्ध देशद्रोहाचा गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. फहीमवर ५०० हून अधिक दंगलखोरांना जमवण्याचा आणि हिंसाचार भडकवण्याचा आरोप आहे. दंगल आणि जाळपोळीच्या घटनांनंतर दोन दिवसांनी १७ मार्च रोजी अल्पसंख्याक डेमोक्रेटिक पक्षाचे शहराध्यक्ष खान यांना अटक करण्यात आली. शुक्रवारी पोलिस कोठडी संपल्यानंतर फहीमला न्यायालयीन कोठडीत पाठवण्यात आले. यानंतर फहीमने नागपूर जिल्हा सत्र न्यायालयात जामीन अर्जही दाखल केला. त्याचे वकील अश्विन इंगोले म्हणाले की, या प्रकरणाची सुनावणी २४ मार्च रोजी होऊ शकते.

या घटनेसंदर्भात आणखी तीन नवीन एफआयआर नोंदवण्यात आले आहेत.

फहीमच्या याचिकेत ३ दावे

जामीन अर्जात म्हटले आहे की त्याला या प्रकरणात खोटे गोवण्यात आले आहे आणि त्याने जमावाला भडकावल्याचा कोणताही पुरावा नाही. हे आरोप खोटे आणि निराधार आहेत आणि पोलिसांनी हिंसाचारात त्याची थेट भूमिका असल्याचे सांगितलेले नाही. त्याच्याविरुद्ध दाखल केलेला खटला राजकीय सूड बुद्धीने चालवला जात आहे कारण १८ मार्च रोजी त्यांनी विश्व हिंदू परिषदेच्या सदस्यांविरुद्ध एफआयआर दाखल करण्याची मागणी केली होती.

त्याचबरोबर, शहराच्या काही भागातून संचारबंदी उठवण्याचा निर्णय उच्चस्तरीय आढावा बैठकीनंतर घेतला जाईल. नागपुरात उसळलेल्या दंगल प्रकरणी शनिवारी मायनॉरिटी डेमोक्रेटिक पार्टीचा कार्यकारी अध्यक्ष हमीद इंजिनियर यांच्यासह त्याचा साथीदार मोहंमद शहजाद खान यालाही अटक करण्यात आली आहे. हिंसाचाराचे उदात्तीकरण करणाऱ्या कॉमॅटस करून दंगल आणखी भडकवण्यासाठी उचकवणाऱ्या कॉमॅट टाकून व्हिडीओ व्हायरल केल्यामुळे हमीद इंजिनियरसह साथीदारालाही अटक करण्यात आले आहे. यात फहीम आणि त्याचे साथीदार येतात.

दोन वीजनिर्मिती संच बंद

■ महासागर प्रतिनिधी

नागपूर, दि. २२ :

राज्यात होळीनंतर एक- दोन दिवसांचा अपवाद सोडला तर रोज तापमानात वाढ नोंदवली जात आहे. त्यामुळे राज्यात विजेची मागणी वाढत असतानाच महानिर्मितीचे प्रत्येकी ५०० मेगावॅटचे दोन वीजनिर्मिती संच तांत्रिक बिघाडामुळे बंद पडले आहेत. हे दोन्ही संच चंद्रपूर औष्णिक विद्युत प्रकल्पातील आहेत. त्यामुळे अचानक विजेची मागणी वाढल्यास वीज पुरावट्यावरही परिणामाचा धोका उद्भवण्याची शक्यता आहे.

महानिर्मितीच्या चंद्रपूर औष्णिक विद्युत प्रकल्पातील बंद संचांपैकी युनिट क्रमांक ५ हा बॉयलर ट्यूब लिंकेजमुळे बंद असून तो शनिवारी सुरु होण्याची शक्यता आहे. युनिट क्रमांक ९ हा तांत्रिक बिघाडामुळे बंद आहे. त्याच्याही दुरुस्तीचे काम सुरु आहे. शुक्रवारी (२१ मार्च) राज्याचे विजेची मागणी २७,१०२ मेगावॅट होती. त्यापैकी १६,४१० मेगावॅट वीजनिर्मिती राज्यात होत होती तर ११,२४३ मेगावॅट वीज केंद्राच्या वाट्यातून मिळत होती. राज्यातील एकूण वीज निर्मितीपैकी सर्वाधिक ७,१८१ मेगावॅट वीज महानिर्मितीकडून मिळत होती. त्यात महानिर्मितीच्या राज्यभरातील औष्णिक वीज

प्रकल्पातील ५,४०३ मेगावॅट, उरन गॅस प्रकल्पातील २५२ मेगावॅट, जलविद्युत प्रकल्पातील १,४१५ मेगावॅट, सौर प्रकल्पातील १०३ मेगावॅट विजेचा समावेश होता. खासगी प्रकल्पापैकी राज्याला जिल्दलकडून ७९९ मेगावॅट, अदानीकडून १,४५८ मेगावॅट, आयडियलकडून १५३ मेगावॅट, एसडब्ल्यूपीजीएलकडून ३४७ मेगावॅट वीज मिळत होती. दरम्यान, राज्यातील विजेची मागणी मध्यंतरी ३० हजार मेगावॅटच्या जवळपास पोहचली होती. आता ही मागणी सुमारे एक हजार मेगावॅटने कमी झाली आहे. त्यामुळे दोन संच बंद पडल्यावरही विपरीत परिणाम झालेला नाही. परंतु, अचानक विजेची मागणी वाढल्यास पुरवठ्यावर परिणाम होण्याचा धोका आहे. महावितरणच्या जनसंपर्क विभागाने मात्र मागणीनुसार आवश्यक तजवीज केल्याचा दावा केला आहे. एमएसईबी अर्थात महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळ म्हणून पूर्वी ओळख असलेले महानिर्मिती किंवा महाजनको हे महाराष्ट्रातील एक प्रमुख वीज निर्मिती कंपनी असून महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाचे पूर्ण स्वाभिम्व असलेली उपकंपनी आहे. १२,२२० मेगावॅट वीज उत्पादनासह हे राज्य सरकारच्या नियंत्रणाखालील भारतातील सर्वात मोठे वीज उत्पादक कंपनी आहे.

Free

सेमिनार

आँन करियर इन डिफेंस

For Students of

Class 6th to 10th कक्षा 6 से 10 के विद्यार्थी

Class 11th - 12th कक्षा 11 व 12 के विद्यार्थी

ITI, B.Sc, B.A., B.Com & All Graduates ग्रॅज्युएशन के सभी विद्यार्थी

Organiser

Dr. Ashish Palwal
CAO, LPS -
M.A. (Eng.),
B.Ed., B.P.Ed.,
M.Ed., M.P.Ed.,
M.Phil., Ph.D.,
L.L.B. DSM

Keynote Speakers

Captain Nitin Bendre
Pune

Capt Puneet Wakharia
Philippines

वर्ग ६ से ग्रॅज्युएशन के सभी विद्यार्थी और पालक भी निमंत्रित हैं ।

रविवार दि. 23 मार्च 2025 शाम 5.00 बजे

९ स्थल : LPS सिन्धी कॉलोनी, बायपास रोड, भंडारा

9673338674, 9673338677

LPS ... Excellence with Simplicity & Discipline सर्वोत्तम शिक्षा, अच्छे संस्कार, अनुमतिरित वातावरण सहजता के साथ ...